

See lehekülg on tõlgitud masintõlkega [\[Linki\]](#). Masintõlkes võib olla vigu, mis võivad vähendada selgust ja õigsust; ombudsman ei vastuta mis tahes erisuste korral. Kõige usaldusväärsem ja õiguskindlam teave on algversioonis eespoolisel lingil (inglise keel). Lisateave on meie [keele- ja tõlkepoliitikas](#) [\[Linki\]](#).

Otsus juhtumi 2577/2004/OV kohta - Arenguprojekti raames makstud summa väidetav alusetu tagasinõudmine

Otsus

Juhtum 2577/2004/OV - Alguskuupäev: {0} 12/10/2004 - Otsuse kuupäev: {0} 26/07/2007

Kaebuse esitaja, konsortsiumis osalev ettevõtte, oli komisjoni toetusprojektis „ELi toetus Liibanoni valitsuse rehabiliteerimiseks” rakendamisel töövõtjaks. Kaebuse esitaja allkirjastas 1999. aasta augustis lepingu projekti tellijaga, nimelt Liibanoni Vabariigi haldusreformi riigiministriga (ingl k Minister of State for Administrative Reform of the Republic of Lebanon, OMSAR). Kaebuse esitajal esines mitmeid probleeme seoses sellega, kuidas komisjoni delegatsioon Liibanonis projekti menetles. Delegatsioon teatas 22. jaanuari 2003. aasta kirjas kaebuse esitajale, et konsortsiumi tugimeeskonna (siseministeeriumi tugi) päevarahade ja lennupiletite kulud kuuluvad 29 306,65 euro ulatuses tagasimaksmisele. Kaebuse esitaja väitel põhjustas komisjonipoolne lepingu ebaõiglane menetlemine kaebuse esitajale olulist finantskahju ning kahjustas konsortsiumi mainet.

2004. aasta augustis esitas kaebuse esitaja ombudsmanile kaebuse. Ta väitis, et i) komisjoni otsus nõuda tagasi 29 306,65 euro suurune summa on põhjendamatu, ning et ii) komisjon oli otsustusvõimetu ja passiivne plaani suhtes, mille konsortsium esitas juunis ja detsembris 2002 ning veel kord märtsis 2003 projekti teise etapi kohta. Kaebuse esitaja väitis, et iii) projekti teise etapi ettepanek lükati lihtsalt tagasi, ilma et OMSARile või kaebuse esitajale oleks antud võimalus avaldada arvamust.

Oma arvamuses leidis komisjon esimese väite kohta, et tal oli piisav õiguslik alus nimetatud summa tagasimaksmise nõudmiseks. Teise väite osas arvas komisjon, et viivitust ei põhjustanud üksnes tema, ning et ta ei olnud passiivne. Komisjon lükkas tagasi kaebuse esitaja kolmanda väite, sedastades, et ta on kaebuse esitaja suhtes üles näidanud ülimat paindlikkust.

Ombudsman leidis pärast toimiku põhjalikku analüüsi, et tuleb eristada kümnapäevast lähteperioodi (oktoobris 1999) ja lepingu ülejäänud perioodi. Lähteperioodi osas järeldas ombudsman, et komisjoni otsus nõuda tagasi tugimeeskonna reisikulud ja päevarahad võib olla

haldusomavoli juhtum. Seetõttu tegi ombudsman kaebuse esitajale ja komisjonile sõbraliku lahendi ettepaneku. Selles soovitas ta, et komisjon võiks üle vaadata oma otsuse 29 306,65 euro suuruse summa tagasinõudmise osas.

Kahe ülejäänud väite osas ombudsman haldusomavoli ei tuvastanud.

Komisjon märkis oma vastuses sõbraliku lahendi ettepanekule, et juhtumi lahendamise huvides vaatas ta toimiku veel kord läbi ning nõustus ombudsmani ettepanekuga. Komisjon selgitas, et kokku 3536,23 euro suurune summa päevarahade ja lennupiletite eest hinnati nüüd abikõlblikuks ning see arvatakse tagasinõutavast summast maha. Seetõttu vähendatakse kaebuse esitajalt tagasinõutav summa 25 770,42 eurole. Kaebuse esitaja nõustus sõbraliku lahendiga ning tänas ombudsmani sekkumise eest.

Ombudsman märkis oma otsuses, et kaebuse esitaja ja komisjoni vahel lepiti kokku sõbraliku lahendi osas. Seetõttu luges ombudsman juhtumi lõpetatuks.

Strasbourg, 26. juuli 2007
Austatud hr X

24. augustil 2004 esitasite äriühingu nimel Euroopa Ombudsmanile kaebuse komisjoni vastu seoses ELi projektiga.

Oktoobril 2004 edastasite kaebuse komisjoni presidendile. Detsembril 2004 saatsite e-kirja, mis sisaldas teie 3. detsembri 2004. aasta kirja, mis oli kirjutatud vastuseks minu 12. oktoobri 2004. aasta kirjale ja milles väljendasite kahetsust, et mõningaid teie kaebuses esitatud väiteid ei olnud võimalik uurida kaheaastase tähtaja tõttu. Samuti tegite ettepaneku vaadata läbi ombudsmani põhikirja artikli 2 lõige 4.

Komisjon saatis oma arvamuse 22. detsembril 2004. Edastasite selle Teile 12. jaanuaril 2005 kutsega esitada oma märkused, mille Te saatsite 26. veebruaril 2005. Oma kirjas viitasite taas kaheaastasele tähtajale ja soovitasite ombudsmani põhikirja artikli 2 lõike 4 uuesti läbi vaadata.

Vastusena Teile 22. juuni 2005. aasta kirjale, milles te küsisite oma kaebuse staatuse kohta, võttis minu büroo Teilega telefoni teel ühendust ja andis Teile lisateavet.

Novembril 2005 saatsite e-kirja, millele oli lisatud 1. novembri 2005. aasta kiri ja mis sisaldas täiendavat taotlust Teile kaebuse staatuse kohta. 16. novembril 2005 pidasite sel teemal telefonivestluse minu bürooga. 22. novembril 2005 vastasin Teile 1. novembri 2005. aasta kirjale ja andsin Teile täiendavat teavet Teile juhtumi käsitlemise kohta ning teatasin, et teavitan Teid oma uurimiste tulemustest hiljemalt 2006. aasta veebruari lõpuks. Oma kirjas vastasin ka teie märkustele ombudsmani põhikirja artikli 2 lõike 4 kohta.

Märtsil 2006 kirjutasin Teile seoses käimasoleva uurimisega täiendava kirja.

Märtsil 2006 kirjutasin komisjonile, paludes täiendavat teavet ja täiendavat arvamust, mis tuleb

esitada 30. aprilliks 2006. Ma teavitasin teid sama päeva kirjaga.

Aprillil 2006 palus komisjon pikendada täiendava arvamuse esitamise tähtaega 31. maini 2006, mille ma andsin 3. mai 2006. aasta kirjaga.

Juunil 2006 teavitas komisjon minu bürood täiendavast viivitusest.

Komisjon saatis 20. juulil 2006 oma täiendava arvamuse. Saatsin selle Teile 7. augustil 2006 kutsega esitada täiendavaid märkusi, mille Te saatsite 26. septembril 2006.

Veebruaril 2007 esitasin komisjonile sõbraliku lahenduse ettepaneku, paludes tal vastata 31. märtsiks 2007. Teid teavitati sellest samal päeval.

Komisjon palus 2. märtsi 2007. aasta kirjas pikendada vastamise tähtaega 31. maini 2007. 12. märtsi 2007. aasta kirjas nõustusin komisjoni taotlusega. Teid teavitati sellest samal päeval.

5. aprilli 2007. aasta kirjaga teatasite mulle, et teie ettevõtte on saanud teise kontserni liikmeks ning et selle muudatuse tulemusena on muutunud ka teie ettevõtte nimi ja aadress.

Komisjon saatis oma vastuse sõbraliku lahenduse ettepaneku kohta 14. mail 2007. Edastasid Teile 15. juunil 2007 saadetud kutse märkuste esitamiseks.

Kirjutan nüüd, et anda teada tehtud päringute tulemustest.

Arusaamatuste vältimiseks on oluline meenutada, et EÜ asutamisleping annab ombudsmanile õiguse uurida võimalikke haldusomavoli juhtumeid ainult ühenduse institutsioonide ja organite, käesoleval juhul Euroopa Komisjoni tegevuses. Ombudsmani põhikiri näeb konkreetselt ette, et ombudsmanile ei saa esitada kaebust ühegi teise asutuse või isiku, näiteks käesoleval juhul siseriiklike ametiasutuste, täpsemalt haldusreformi eest vastutava ministri tegevuse kohta.

KAEBUS

Kaebuse esitaja on juhtimiskonsultantide ettevõtte. Kaebuse esitaja sõnul on asjassepuutuvad faktid kokkuvõtlikult järgmised:

Kaebuse esitaja, kes moodustas konsortsiumi koos teise äriühinguga, oli lepingupartner Euroopa Komisjoni arenguprojekti elluviimisel kolmandas riigis. Kõnealuse projekti hankija oli selle riigi haldusreformi minister, kus projekt toimus (edaspidi „OMSAR“). Projekti leping allkirjastati augustis/septembris 1999 (1) ja konsortsium alustas oma teenuste osutamist 8. oktoobril 1999.

Kaebus käsitleb projekti käsitlemist komisjoni delegatsiooni poolt projekti toimumise riigis (edaspidi „delegatsioon“). Kaebuse esitaja sõnul põhjustas komisjonipoolne lepingu ebaõiglane käsitlemine kaebuse esitajale tõsist rahalist kahju, kahjustades samal ajal ka konsortsiumi

mainet.

Komisjoni tellitud sõltumatu konsortsium tegi 2001. aasta oktoobris projekti vahekokkuvõtte ja esitas 2002. aasta aprillis järelevalvearuande.

Kaebuse esitaja lisas koos ombudsmanile esitatud kaebusega üksikasjaliku 14-leheküljelise teate projekti pakkumis- ja rakendamisprobleemide kohta. Selles teates esitas kaebuse esitaja järgmised neli väidet:

(1) Pakkumismenetluse käigus esines rikkumisi: pakkumismenetlus, mis viis lepingu allkirjastamiseni (30. augustil 1999), oli pikaajaline, vastuoluline ja palju poliitilist manööverdamist võimaldav. Rohkem kui aasta kulus 1998. aasta septembris esitatud ettepaneku (RFP) ja konsortsiumi poolt 1999. aasta oktoobris teenuste osutamise alustamise vahele.

(2) Lepingut tõlgendati ebaõiglaselt seoses i) kodukontori tugimeeskonnaga, ii) büroo tugipersonaliga ja iii) ekspertide asendamisega:

i) 22. jaanuari 2003. aasta kirjas teatas delegatsioon kaebuse esitajale, et nõutakse sisse 29 306,65 EUR suurune summa, mis vastab päevarahale ja piletikuludele, mille konsortsium on esitanud kodukontori tugimeeskonna aastate jooksul. Kaebuse esitaja märkis siiski, et ta oli seda menetlust järginud kolm ja pool aastat ning et komisjon on selle alati hüvitanud. Kaebuse esitaja viitas OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirjale, milles märgiti, et viimane jõudis delegatsiooniga kokkuleppele mitmes küsimuses, millest üks on kodukontori tugi. Delegatsioonile saadetud kirja koopia oli järgmine: „[X] [kaebuse esitaja tegevdirektor] , [P.] ja [B.] loetakse peakontori kaitsemeetme meeskonnaks (2) ning neil on seega õigus ainult lennupileti ja päevaraha eest “ (kaebuse esitaja rõhutus). Kaebuse esitaja viitas ka delegatsiooni juhi 10. detsembri 1999. aasta kirjale, mis tema arvates toetas tema seisukohta. Delegatsiooni juhi kirjas märgiti, et „ kui soovite kasutada kaitsemeetme järelevalverühma liikmeid lühiajaliste ekspertidena, peab hankija Teie ettepaneku eelnevalt ja ametlikult heaks kiitma pärast komisjonile esitatud eelmist teavet “. Samas kirjas sätestati ka, et „ [a]sja arutatud, tuleb [kaebuse esitaja] tegevdirektori esialgset lähetust pidada [kaebuse esitaja] poolseks kaitsemeetmeks ja tasuarveid ei ole lubatud “ (kaebuse esitaja rõhutus). Kui kaebuse esitaja kasutatud menetlus oleks olnud kogu aeg vale, oleks komisjon nõudnud varasemat teavitamist ja parandamist ning seda oleks tulnud kohaldada kodukontori tugimeeskonna tulevaste, mitte varasemate sisendite suhtes.

II) Enne lepingu allkirjastamist 1999. aasta augustis teatas OMSAR kaebuse esitajale, et tal ei ole võimalik kontoritöötajaid kättesaadavaks teha, ning lepiti kokku, et see küsimus tuleks tõstatada koos delegatsiooniga käivitusperioodil. Selle arusaama alusel kirjutas delegatsioon lepingule alla ja kiitis selle heaks. Hiljem, käivitusperioodil (3) , teavitas delegatsioon kaebuse esitajat sellest, et konsortsium tõlgendas valesti kasumiaruandeid ja et ta peab ise katma büroo tugipersonaliga seotud kulud.

III) Aja jooksul muutusid ekspertide asendamise nõuded rangemaks ja tekitasid konsortsiumile

märkimisväärsed kulused. Sellega seoses viitas kaebuse esitaja 2000. ja 2001. aastal toimunud sündmustele ning 2002. aasta aprilli seirearuandele.

(3) Delegatsiooni otsustusprotsessis esines ebajärjekindlust. Kaebuse esitaja viitas viiele näitele, mis hõlmasid projekti abi saavaid asutusi, nimelt i) sise- ja omavalitsuste ministeerium, ii) sotsiaalministeerium, iii) rahandusministeerium, iv) kaubandus- ja majandusministeerium ning v) statistika keskasutus. Sellega seoses viitas kaebuse esitaja mitmele juhtumile, mis leidsid aset projekti rakendamise kahel esimesel aastal.

(4) Delegatsioon ei olnud projekti järelevalves piisavalt läbipaistev ega reageerinud, nimelt i) ebaselge teabevahetus, ii) ülesannete ja kohustuste segiajamine ning iii) otsustamatus ja reageerimatus seoses kaebuse esitaja projekti teise etapi kavaga.

Otsusekindluse ja reageerimisvõime puudumise kohta märkis kaebuse esitaja, et projekti teise etapi kava esitati 2002. aasta juunis ja detsembris ning uuesti 2003. aasta märtsis. Komisjon ei võtnud aga olulisi järelemeetmeid. Täpsemalt juhtis kaebuse esitaja tähelepanu sellele, et kava esitati esimest korda 2002. aasta juunis, kuid sellele järgnes delegatsiooni täielik vaikimine. 2002. aasta novembris ja alles pärast seda, kui konsortsium oli avaldanud delegatsioonile survet, esitas viimane avalduse, milles soovitas mõningaid väiksemaid muudatusi. Need koostati ja 2002. aasta detsembri alguses esitati muudetud kava. Järgnes taas täielik vaikus. Kaebuse esitaja pidi veel kord avaldama delegatsioonile survet, et ta annaks suuniseid teise etapi ulatuse kohta. Nagu esimesel korral, oli ainult väike tagasiside. Aasta märtsis valmis kolmas ettepanek, mis sisaldas eelarvet, milles käsitleti kõiki delegatsiooni tõstatatud küsimusi, kuid pärast märkimisväärselt täiendavat viivitust lükkas delegatsioon selle lihtsalt tagasi põhjusel, et see ei vasta olemasolevatele eelarveparameetritele.

Ombudsmani reaktsioon

Oma 12. oktoobri 2004. aasta kirjas, milles ombudsman kaebusele vastas, teatas ombudsman kaebuse esitajale, et tal ei ole põhikirja artikli 2 lõike 4 alusel õigust kaebust käsitleda, välja arvatud teise väite punkti i ja punkti 4 alapunkti iii alusel. Selles sättes on sätestatud, et „kaebus tuleb esitada kahe aasta jooksul alates kuupäevast, mil kaebuse aluseks olevad asjaolud said kaebuse esitajale teatavaks“.

Ombudsman palus seega komisjonil esitada arvamus väidete 2 punkti i ja punkti 4 alapunkti iii kohta, nimelt selle kohta, et:

i) komisjoni 22. jaanuari 2003. aasta otsus nõuda tagasi 29 306,65 EUR suurune summa, mis vastab päevarahale ja piletikuludele (seoses kodukontori tugimeeskonnaga), mille kohta konsortsium on aastate jooksul arveid esitanud, ei ole põhjendatud. Kaebuse esitaja nõuab selle summa tagasimaksmist.

(II) komisjon näitas, et projekti teise etapi kava, mille kaebuse esitaja 2002. aasta juunis ja detsembris ning uuesti 2003. aasta märtsis esitas, ei olnud otsustav ja reageerimatu.

Kaebuse esitaja edasine kirjavahetus

Vastuseks ombudsmani 12. oktoobri 2004. aasta kirjale soovitas kaebuse esitaja 3. detsembri 2004. aasta kirjas, et ombudsmani põhikirja artikli 2 lõiget 4 võiks uuesti läbi vaadata, et

kaheaastane tähtaeg ei kehtiks enam seaduslike kaebuste suhtes.

UURIMINE

Komisjoni arvamus

Oma arvamuses esitas komisjon kokkuvõtlikult järgmised märkused:

Komisjon ja OMSAR leppisid projektis kokku 1998. aasta juunis. OMSAR andis projekti järelevalvekonsultatsiooni (edaspidi „PMC“) kaebuse esitaja konsortsiumile. Kõnealuse 36-kuulise teenuslepingu eesmärk oli abistada riigi valitsust riikliku haldusliku rehabilitatsiooni programmi rakendamisel.

Lepingule kirjutasid alla OMSAR ja kaebuse esitaja (konsortsiumi nimel) 30. septembril 1999. Septembril 2002 ehk enne lõppkuupäeva kirjutati alla lisale, millega pikendati lepingu kehtivusaega veel kuue kuu võrra 2002. aasta oktoobrist 2003. aasta märtsini.

Nende kahe väite kohta esitas komisjon järgmised märkused:

(1) 29 306,65 EUR suuruse summa tagasimaksmine kodukontori toetuse lepingu ebaõiglase tõlgendamise tõttu

Kaebuse esitaja esimese väite kohta märkis komisjon, et pärast kaebuse esitajalt 28. oktoobril 2002 saadud arve kontrollimist, mis hõlmas ajavahemikku 2002. aasta juulist septembrini, täheldas delegatsioon, et kaitsemeetme kulud olid hõlmatud rubriigiga „Töötajate tasustamine“. Arvestades, et selliseid kulusid ei olnud lepingusätetes ette nähtud, kontrollis delegatsioon varasemaid makseid, mis pärinevad 2000. aasta augustist ja mis hõlmasid ajavahemikul 30. septembrist 1999 kuni 30. juunini 2002 osutatud teenuseid. Selle kontrolli tulemusena sai delegatsioon aru, et kaebuse esitajale oli alusetult makstud 29 306.65 eurot.

22. jaanuari 2003. aasta kirjas teatas delegatsioon kaebuse esitajale, et kaitsemeetmet peetakse töövõtja üldkulude osaks ning et seetõttu ei oleks pidanud tasude ja nendega seotud kulude eest arvet esitama. Seetõttu teatas komisjon kaebuse esitajale, et arve korrigeerimine on vajalik ja et alusetult makstud summa nõutakse tagasi, lahutades selle äriühingu järgmisest arvest.

Kaebuse esitaja väitis 5. märtsi 2003. aasta ja 19. mai 2003. aasta kirjades, et OMSAR oli teinud pakkumise „tasakaalustamissmissioonide piletite ja päevarahade kulude hüvitamiseks“ ning et kaebuse esitaja tegutses saadud juhiste kohaselt. Kuna kaebuse esitajat teavitati 14. mail 2003, ei leidnud delegatsioon siiski ühtegi dokumenti, mis toetaks komisjoni heakskiitu sellisele kokkuleppele. Vaatamata sellekohasele taotlusele ei esitatud selle kohta ühtegi tõendit.

Kaebuse esitaja viitas oma kaebuses delegatsiooni juhi 10. detsembri 1999. aasta kirjale, milles sätestati maksetaotluste tingimused, nimelt hankija ametlik heakskiit pärast seda, kui komisjon oli eelnevalt saanud teavet kaitsemeetme järelevalverühma liikme lühiajalise ekspedina töötamise kohta. Komisjon täheldas, et vastavalt lepingutingimustele anti kõnealustele ekspertidele õigus korraldada projekti esimese kuue kuu jooksul lühiajalisi lähetusi, mille eest neile maksti täielikku tasu.

Mis puutub kaitsemeetmetesse, siis lepingusätetes ei olnud aga konkreetselt ette nähtud mingit hüvitist ega kulude hüvitamist (4) , mida peeti konsultandi üldkulude osaks. Kaebuse esitaja tunnistas seda tõepoolest, kui ta oma kaebuses märkis, et „ *komisjoni varasem teavitamine ja parandamine (...) oleks tulnud kohaldada kodukontori toetuse tulevaste, mitte varasemate sisendite suhtes* “. Kaebuse esitaja näis siiski eiravat asjaolu, et vastavalt Euroopa Ühenduse poolt Vahemere maades ja territooriumidel rahastatavate teenuslepingute üldtingimuste (edaspidi „*üldtingimused*“) artikli 90 lõikele 3 „ *ei ole vahemaksete tegemine lõplik makse, mis vabastaks saaja tema kohustusest* “. Lisaks ei saa asjaolu, et varasemad maksed vabastati eeskirjade eiramist avastamata, pidada lepingutingimuste nõuetekohaseks muutmiseks. Lepingu eritingimuste artikli 105 kohaselt oleks sellist muudatust saanud teha üksnes lisandiga. Sellest tulenevalt oli komisjonil kooskõlas hea finantsjuhtimise ja asjakohaste lepingusätetega kohustus tagada, et ühenduse vahendeid kasutatakse kooskõlas lepingu sätetega, ning tal oli samuti õigus vaidlustada alusetult makstud summade väljamaksmine.

Mis puudutab kaebuse esitaja argumenti, et tema õiguspäraseid ootusi ei ole järgitud (5) , siis märkis komisjon, et ühenduse kohtute praktika kohaselt laieneb õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele igale isikule, kes on olukorras, kus ilmneb, et ühenduse haldusasutus on tekitanud talle mõistlikke ootusi. Isik võib selle põhimõtte rikkumisele tugineda üksnes juhul, kui administratsioon on andnud talle „täpsed kinnitused“. Käesoleval juhul ei esitanud kaebuse esitaja ühtegi tõendit selle kohta, et komisjon oleks kiitnud heaks kaitsemeetmega seotud kulude hüvitamise kokkuleppe. Komisjon leidis, et tal on piisav õiguslik alus 29 306,65 EUR suuruse summa tagasimaksmiseks. Komisjon tunnistas siiski, et kaitsemeetme raames tehtud maksete eeskirjade eiramise avastamisel esines teatav viivitus, ning avaldas seetõttu kaebuse esitajale kahetsust.

(2) Otsustamatus ja reageerimatus seoses kaebuse esitaja projekti teise etapi kavaga

Kaebuse esitaja teise väite kohta märkis komisjon, et ajal, mil oli kavas teha projekti teist etappi käsitlev otsus, tegi hankija kriitilised märkused kaebuse esitaja osutatud tehnilise abi teenuste halva kvaliteedi kohta. Sellest hoolimata võttis komisjon meetmeid, et tagada projekti jätkumine ja selle edasine rakendamine teises etapis. Neli kuud enne lepingu lõppemist 21. mail 2002 määras komisjon kindlaks teise etapi rakendamise tingimused ja kehtestas selleks kaheetapilise programmi. Esimeses etapis kuni 2002. aasta juulini pidi OMSAR esitama ettepaneku halduskorra ajakohastamise programmi kohta. Kui jõutakse kokkuleppele, nähti ette uus etapp, mis algab 2002. aasta septembris, kus tuli kindlaks teha OMSARi roll, tehnilise abi vajadused ja koostatavad teenuslepingud.

OMSAR esitas komisjonile kolm järjestikust ettepanekut tulevase sekkumise raamistiku kohta.

Komisjon märkis, et kaebuse esitaja väites nimetatud kuupäevad ei kattu täpselt komisjoni osutatud kuupäevadega. Kaebuse esitaja väitis, et kava esitati esimest korda 2002. aasta juunis, kuid alles 18. juulil 2002, kui OMSAR esitas PMC abiga FFAI esialgse dokumendi, avastati puudused.

Ajapiirangute tõttu pikendati 30. septembril 2002 allkirjastatud lisaga konsortsiumiga sõlmitud lepingut veel kuue kuu võrra kuni 2003. aasta märtsini. Delegatsioon kiitis selle addendum'i heaks 11. oktoobril 2002 ja komisjoni peakorter kiitis selle heaks.

Komisjon esitas 4. novembril 2002 oma märkused FFAI ettepaneku kohta. OMSAR esitas komisjonile kava ajakohastatud versiooni alles 6. veebruaril 2003 – ja mitte 2002. aasta detsembri alguses, nagu kaebuse esitaja märkis. 24. veebruaril 2003 toimunud koosolekul teavitas delegatsioon nii OMSARi kui ka PMCd oma arvamusest uue kava kohta. Märtsil 2003 saatis OMSAR uuesti kava uue versiooni, mis kiideti lõpuks heaks 19. märtsil 2003 koos mõningate märkustega.

Kuigi otsustamisprotsess oli küll pikk, oli komisjon seisukohal, et viivitused on seletatavad mitme asjaoluga, mis ei olnud igal juhul üksnes komisjonile omistatavad. Nagu juba näidatud, ei jäänud komisjon passiivseks ja andis endast parima, et tagada projekti jätkumine. Palju aega, mis kulus FFAI lõpliku heakskiitmiseni, oleks saanud salvestada, kui taotletud dokument oleks algusest peale täitnud eeldatavad kvaliteedinõuded. Komisjon oli kohustatud taotlema FFAI läbivaatamist usaldusväärse finants- ja lepinguhalduse huvides.

Lisaks märkis komisjon, et vaatamata asjaolule, et projekti elluviimine oli ajakavast maha jäänud, võttis ta asjakohaseid meetmeid ja pikendas ka lepingu kestust, tagades piisava eelarve kuuekuulise pikenduse katmiseks. Need meetmed võimaldasid PMC-I oma töötajaid säilitada.

Komisjon tunnistas, et OMSARil oli mõningaid lahkarvamusi küsimuses, kuidas jätkata kaebuse esitaja jätkuvat kaasamist pärast lepingu lõppemist 31. märtsil 2003. Kuigi OMSAR kavandas uue lepingu allkirjastamist läbirääkimistega menetluse kohaselt, pidas delegatsioon asjakohasemaks muuta lepingut addendum'i abil.

Ajaliste piirangute tõttu muutis delegatsioon oma lähenemisviisi ja teavitas 26. märtsi 2003. aasta kirjas OMSARi võimalusest kasutada konsortsiumiga läbirääkimistega menetlust. Sellest tulenevalt esitas OMSAR 4. aprillil 2003 kaebuse esitajaga peetud läbirääkimiste tulemused, sealhulgas ekspertide elulookirjeldused ja hindade läbivaatamise.

Pärast ettepaneku hindamist teatas delegatsioon 15. aprillil 2003 OMSARile, et ta ei saa ettepanekut komisjoni peakorterile heakskiitmiseks esitada, sest i) kavandatud elulookirjeldused olid nõuetele mittevastavad ja sageli kvaliteedi poolest ebapiisavad ning ii) komisjon täheldas, et tasud on võrreldes äsja aegunud lepingus sisalduvate tasudega märkimisväärselt suurenenud. See tasude tõus oli 25–30 % (v.a rahvusvaheline transport) ja 30–39 % (sealhulgas rahvusvaheline transport). Viimati nimetatud suurendamine tähendas lühiajaliste rahvusvaheliste ekspertide tasude 919 EUR suuruse päevasumma kindlaksmääramist. See oleks toonud kaasa palju kõrgema palga maksmise kui teised projekti raames rakendatud samalaadsed lepingud.

Delegatsioon viitas komisjoni eelarve peadirektoraadi 8. jaanuari 2003. aasta ringkirjale hindade läbivaatamise kohta. Kaebuse esitaja oli varem kasutanud hinnaindeksit lõivutõusude arvutamiseks. Ringkirja sätete kohaldamise tulemusena ja jättes välja rahvusvahelise transpordi rahastamiskõlbmatud kulud, suurenesid tasud 8,6 %-lt 19 %-le, mitte 30 %-lt 39 %-le, nagu konsortsium taotles. Selle arvutusega kooskõlas märgiti 24. veebruari 2003. aasta koosoleku protokollis, mis saadeti nii OMSARile kui ka projekti meeskonna juhile, et kavandatud tasutõus

on 10 %.

Seega oli pärast toimiku ümberhindamist selge, et komisjonile omistatavad viivitused olid põhjendatud. Lisaks oli esialgne otsus läbirääkimistega menetluse ettepaneku tagasilükkamise kohta põhjendatud nii hea finantsjuhtimise kui ka komisjoni kohustusega tagada, et ühenduse vahendeid kasutatakse kooskõlas kehtivate sätetega.

Komisjon jõudis järeldusele, et tema talitused tegutsesid nõuetekohaselt, järgisid tema suhtes siduvaid eeskirju ja põhimõtteid ning seetõttu ei ole haldusomavoli esinenud.

Kaebuse esitaja tähelepanekud

Oma märkustes kordas kaebuse esitaja oma 3. detsembri 2004. aasta kirjas ombudsmanile tehtud märkusi. Ta täpsustas, et kuigi ombudsmani otsus mitte käsitleda tema väiteid ombudsmani põhikirja artikli 2 lõike 4 alusel oli formaalselt õige, ei pruugi see saavutada seda, mis on vajalik komisjonile tagasiside andmiseks, ja võib seega keelata tal õppida projekti elluviimisega seotud probleemidest. Seda silmas pidades soovitas kaebuse esitaja artikli 2 lõike 4 uuesti läbi vaadata, et kaheaastane tähtaeg ei kehtiks enam seaduslike kaebuste suhtes.

Esimese väite kohta märkis kaebuse esitaja, et kuigi komisjon möönis, et kaitsemeetme raames tehtud maksete eeskirjade eiramise tuvastamisel esines tõepoolest „teatav viivitus“, jäi komisjon seisukohale, et tal on piisavalt õiguslikku alust nõuda konsortsiumilt tagasi 29 306.65 eurot, kuna see summa maksti kaebuse esitajale väidetavalt alusetult välja alates projekti käivitamisest 30. septembril 1999.

Sellega seoses tuletas kaebuse esitaja meelde, et OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirja koopia oli delegatsiooni käsutuses olnud üle viie aasta. Selles kirjas juhtis minister kaebuse esitaja tähelepanu mitmele küsimusele, mida delegatsioon oli arutanud ja milles delegatsioon oli kokku leppinud, sealhulgas kaitsemeetme meeskonna kulud. Täpsemalt märkis OMSAR, et: „[X] [kaebuse esitaja tegevdirektor], [P.] ja [B.] loetakse peakontori kaitsemeetme meeskonnaks ning neil on seega õigus ainult lennupileti ja päevaraha eest“ (kaebuse esitaja rõhutus). Lisaks oli delegatsiooni käsutuses iga kaitsemeetme missiooni kohta tõendavad dokumendid, millel kõigil olid OMSARi volitatud allkirjad ja ametlik kinnitus delegatsiooni enda poolt. Need dokumendid näitasid, et konsortsium oli järginud OMSARi ja delegatsiooni kehtestatud asjakohaseid eeskirju ning seega oli ta esitanud arveid reisikulude ja päevarahade eest üksnes kaitsemeetme eest, mitte kunagi tasude eest.

Selle asemel püüdis komisjon põhjendada oma jõupingutuste õiguspärasust nõuda tagasiulatuvalt enam kui kolme aasta jooksul tehtud makseid. Kaebuse esitaja leidis, et eespool nimetatud tõendid toetasid piisavalt tema seisukohta, et delegatsiooni tagasimaksetaotlust tuleks käsitleda eeskirjade eiramisena.

Teise väite kohta märkis kaebuse esitaja, et komisjoni arvamus oli kontekstuaalsel viisil kontekstuaalne, nimelt tõstes esile hankija seisukohta kaebuse esitaja osutatud tehnilise abi teenuste väidetavalt madala kvaliteedi kohta. See oli omapärane, sest delegatsioon eiras tahtlikult oma järelevalveekspertide arvamust. Need eksperdid, kes näitasid üles täielikku teadlikkust väga keerulisest ja keerulisest poliitikast, mille raames konsortsium projekti ellu viis,

leidsid lepingu lõppemise ajal (aruanne PC/M06, 2. oktoober 2002), et „väljundite senine saavutamine“, „suutlikkus saavutada eesmärged“ ja „potentsiaalne jätkusuutlikkus“ on kõik „kavakohaselt standardsed“. Kokkuvõttes järelduses ei esitatud ühtegi konkreetset probleemi/vajadust meetmete võtmiseks. Komisjoni arvamuse kontekstuaalsus oli parimal juhul meelevaldne ja kindlasti ei olnud käesolevas asjas asjakohane.

Delegatsiooni meelevaldsus ja otsustamatus saavutasid väga kahjuliku seisundi seoses võimaliku teise etapiga seotud otsustusprotsessiga. Selles küsimuses esitas komisjon oma arvamuses kaebuse kohta küllaldaselt tõendeid. Näiteks viidati asjaolule, et delegatsioonil kulus töepoolest vähemalt neli kuud, et esitada märkusi FFAl esimese ettepaneku kohta. Komisjoni arvamuses esitati eri punktides tõendeid omavoli kohta, eelkõige siis, kui OMSARi ja delegatsiooni vahel tekkisid lahkarvamused, või eelarve koostamise, kavandamise ja laiendamisega seotud küsimustes. Erapooletu vaatleja võis vaevalt järeldada midagi muud kui seda, et projekti laiendamisega seotud otsustusprotsess oli segaduses ja segaduses lahkevate ettepanekute ja valeootustega.

Kaebuse esitaja väitis ka, et delegatsioon on meelevaldne. Näiteks palus konsortsium korduvalt suuniseid parameetrite kohta, mis reguleeriksid maksumäärade muutmist uues etapis. Delegatsiooni vastus oli paluda kaebuse esitajal olla konkreetsem ning paluda, et konsortsium ja OMSAR esitaksid pärast vastastikust arutelu ja läbirääkimisi selles küsimuses ettepanekud. Pärast seda, kui OMSARi töötajad ja konsortsium olid palju aega kulutanud eelarveparameetrite arutamisele ja läbivaatamisele ning sõnastanud ühise ettepaneku projekti järgmise etapi kohta, lükkas sama delegatsioon, kes oli sellise kokkuleppe välja pakkunud, projekti tagasi.

Kaebuse esitaja väitis, et kaebusele õiglase ja tasakaalustatud hinnangu andmiseks võib ombudsman kaaluda ka OMSARi arvamuse küsimist.

Kaebuse esitaja esitas ka mõned konkreetsemad tähelepanekud, kuna komisjoni väited mõjutasid mõnevõrra kaebuse esitaja tehnilist suutlikkust komisjoni pikaajalise partnerina. Sellega seoses märkis kaebuse esitaja, et ei ole tõsi, et kavandatud tasud olid „palju kõrgemad kui teiste samalaadsete lepingute puhul“. Tegelikult maksis delegatsioon mõne projekti puhul lõivu kaks korda rohkem kui kavandatud summa. Lisaks ületasid tasud, mida kaebuse esitaja sai sarnaste ELi rahastatud projektide eest piirkonnas, isegi oluliselt rohkem kui kavandatud tasud.

Märkused selle kohta, et kavandatud elulookirjeldused olid nõuetele mittevastavad, olid samuti ebatäpsed. Kõigi elulookirjelduste otsene tagasilükkamine tugevdas muljet, et delegatsioon otsib vaid ettekäänet ettepaneku tagasilükkamiseks.

Hoolimata täheldatud ebaselgusest näiteks tasuküsimustes, ei kutsunud delegatsioon konsortsiumi kunagi arutama talle esitatud ettepanekut, rääkimata pakutud ekspertidest ja tasudest. Selle asemel, et alustada põhjalikku arutelu, mis oleks võinud viia konkreetsete elementide läbivaatamiseni, lükati kogu ettepanek lihtsalt tagasi, andmata OMSARile või kaebuse esitajale võimalust olla ära kuulatud.

Eeltoodu põhjal ei nõustunud konsortsium komisjoni seisukohaga, et tema talitused on toimunud nõuetekohaselt ja haldusomavoli ei esinenud.

Edasised uurimised

Pärast komisjoni arvamuse ja kaebuse esitaja tähelepanekute analüüsimist selgus, et vaja on täiendavaid uurimisi. Seetõttu saatis ombudsman 15. märtsil 2006 komisjonile kirja järgmise lisateabe ja arvamuse saamiseks uue väite kohta:

1) Lisateabe taotlus:

(1) Kaebuse esitaja märkis oma kaebuses, et „*päevaraha ja piletikulude kohta esitati arved, arve(d) (mille kiitis heaks OMSAR) delegatsioon kontrollis ja kinnitas ning lõpuks ja alati hüvitab need komisjoni poolt Brüsselis*“ (kohtujuristi kursiiv). Oma märkustes komisjoni arvamuse kohta väitis kaebuse esitaja, et delegatsioonil on

„ igale kaitsemeetme missioonile lisatud tõendavate dokumentide seeria, millel kõigil on [SIC] OMSARi seaduslikud allkirjad ja delegatsiooni enda ametlik heakskiit, tõendamaks, et konsortsium järgis OMSARi ja delegatsiooni kehtestatud asjaomaseid eeskirju, ning esitas seega üksnes arved reisikulude ja päevarahade kohta, mis on seotud kaitsemeetme võtmisega, ja mitte kunagi tasusid “ (kohtujuristi kursiiv).

Kas komisjon võiks seetõttu i) kommenteerida, kui oluline on delegatsiooni poolt kaitsemeetmete kontrollkäikude heakskiitmine ja ii) saata koopia dokumentidest, millega ta kinnitas kaebuse esitaja saadetud arved?

(2) OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirjas kaebuse esitajale, mille koopia saadeti delegatsiooni juhile, osutati asutamiseelses etapis:

„ järgmised küsimused, mida arutati ja milles lepidi kokku ELi delegatsiooniga : (...) 2. Peakontori kaitsemeetme meeskonna tasud algetapis: X. [kaebuse esitaja tegevdirektor], P. ja B. loetakse peakontori kaitsemeetme meeskonnaks ning neil on seega õigus ainult lennupileti ja päevaraha eest “ (kohtujuristi kursiiv).

Delegatsiooni 10. detsembri 1999. aasta kiri kaebuse esitajale, milles on ainult märgitud, et tasuarveid ei ole lubatud , ei näi olevat vastuolus OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirjas esitatud seisukohaga sõidukulude ja päevaraha hüvitamise kohta asutamiseelses etapis. Kas komisjon võiks selle kohta märkusi esitada ja selgitada, mis oli algetapi eelne etapp ja millise ajavahemiku see hõlmas?

(3) Ombudsman märgib ka, et 22. jaanuari 2003. aasta kirjas teatas komisjon kaebuse esitajale, et ta nõuab tagasi arvete summad, mis hõlmasid ajavahemikku 30. septembrist 1999 (st lepingu algusest) kuni 30. juunini 2002. Komisjon märkis oma arvamuses siiski, et projekti esimese kuue kuu jooksul (st 30. septembrist 1999 kuni 31. märtsini 2000) anti kaitsemeetme töörühma ekspertidele luba viia läbi lühiajalisi missioone ja nad said nende missioonide eest täielikku tasu. Eespool nimetatud kahte väidet on esmapilgul raske ühitada. Kas komisjon võiks selle kohta märkusi esitada?

(4) Komisjon märkis oma arvamuses, et lepingusätetes ei ole konkreetselt ette nähtud

kaitsemeetme kulude hüvitamist ega hüvitamist. Kas komisjon võiks neil asjaoludel selgitada, millal ta täpselt tuvastas, et neid kulusid ei oleks tohtinud hüvitada, ja miks kulus nii kaua, nimelt rohkem kui kolm aastat pärast esimeste arvete saatmist, et ta sai teada, et nende kulude eest ei oleks pidanud arvet esitama?

(5) Kaebuse esitaja märkis oma märkustes, et komisjoni arvamuse kontekstuaalsus, nimelt viide kaebuse esitaja osutatud tehnilise abi teenuste väidetavalt madalale kvaliteedile, oli meelevaldne ja ei ole küsimuse seisukohast asjakohane. Kas komisjon võiks selle kohta märkusi esitada?

(6) Kaebuse esitaja märkis oma märkustes, et ei ole tõsi, et pakutud tasud olid „*palju kõrgemad kui teistes sama laadi lepingutes*“ (komisjoni arvamuse lk 4). Kaebuse esitaja märkis ka, et komisjoni arvamus, et kavandatud elulookirjeldused ei vasta nõuetele, on samuti ebatäpne. Kas komisjon võiks selle kohta märkusi esitada?

II) Taotlus arvamuse saamiseks uue väite kohta:

(7) Kaebuse esitaja väitis oma märkustes, et projekti teise etapi ettepanek lihtsalt lükati tagasi, andmata OMSARile või kaebuse esitajale võimalust olla ära kuulatud. Sellega seoses väitis kaebuse esitaja ka omavoli, kuna ühelt poolt palus delegatsioon tal esitada koos OMSARiga ettepanekud eelarveparameetrite kohta, ning teiselt poolt lükkas selle kokkuleppe välja pakkunud delegatsioon ühise ettepaneku tagasi. Kas komisjon võiks seda uut väidet kommenteerida?

Komisjoni täiendav arvamus

Oma täiendavas arvamuses esitas komisjon järgmised märkused:

(1) Arvete kinnitamisega seoses juhtis komisjon tähelepanu sellele, et kaebuse esitaja avaldus, mille kohaselt delegatsioon kiitis ametlikult heaks arvetele lisatud kaitsemeetme kontrollkäikude osalemislehed, ei ole täpne. OMSARi poolt delegatsioonile edastatud tõendavatel dokumentidel olid ainult OMSARi esindajate allkirjad. Delegatsioonil ei ole tavaks kinnitada arveid ja tõendavaid dokumente ning seda ei tehtud ka käesoleval juhul.

Selle tõendamiseks lisati komisjoni täiendavale arvamusele nii arvetaotluse kui ka osavõtulehe näidiskoopiad. Seetõttu on ombudsmanil võimalus hinnata, kas komisjon on need dokumendid heaks kiitnud või mitte.

(2) Teise küsimuse osas leiab komisjon, et delegatsiooni 10. detsembri 1999. aasta kiri ei ole vastuolus OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirjaga. Mõlemad kirjad vaidlustavad tõepoolest arvete esitamise ja kaitsemeetmega seotud tasude maksmise.

Lisaks on käesoleva lepingu pooltel, s.o OMSARil ja kaebuse esitajal ja tema partneril kohustus tegutseda vastavalt sõlmitud lepingu tingimustele. Komisjonil kui avaliku sektori rahastamisasutusel on kohustus tagada maksete vastavus lepingu tingimustele.

Komisjon ei välista võimalust, et üks või mõlemad lepingupooled ei saanud aru, et kaitsemeetme töörühma liikme osutatud teenustega seotud tasud ja kulud kuulusid üldiste üldkulude hulka, mida OMSAR maksab kord kvartalis kaebuse esitajale. Kuid isegi selline

olukord ei nõuaks komisjoni nõusolekut maksetega, mis ei olnud lepingu kohaselt lubatud, ning et vastavalt eritingimuste artiklile 105 ei olnud see ametlikult heaks kiidetud.

Hr B. ja hr C. kohtusid sel teemal komisjoni delegatsiooni juhiga ning neid teavitati nõuetekohaselt, et nende asutamiseelset lähetust tuleb pidada konsultandi kaitsemeetmeks. Komisjoni 10. detsembri 1999. aasta kirja eesmärk oli seda teemat selgitada.

Mis puudutab ombudsmani küsimust asutamiseelse etapi kohta, siis selgitas komisjon, et kaebuse esitaja taotlusel lisati see etapp, st alustamiseelne etapp, mis ei ole küll pädevuses ette nähtud. Seetõttu lisati pädevusraamistikus ette nähtud 60-päevasele algusperioodile kümme päeva, et anda kaebuse esitajale rohkem aega projekti sisu ajakohastamiseks.

See osutus vajalikuks, arvestades ühelt poolt suhteliselt pikka aega, mis kulus pädevuse ettevalmistamise ja projekti käivitamise ning teiselt poolt kõiki haldusasutusi hõlmava projekti keerukuse vahel. Algusaeg võib kesta maksimaalselt 60 päeva alates lepingu allkirjastamise kuupäevast. Tegelikult nähakse pädevuse artiklis 7 ette, et „*esialgse aruande kavand esitatakse 5 (viies) eksemplaris hiljemalt 60 (kuuekümnne) päeva jooksul pärast lepingu allkirjastamist*“. Kaebuse esitaja tegi 23. septembri 1999. aasta kirjas OMSARile tööpoolest ettepaneku lisada sellele ajavahemikule kümnepäevane eelperiood, mis võimaldab teha kindlaks asjaolude muutumise ja võimaluse korral teha ettepaneku asjakohaste meetmete kohta, mille eesmärk on parandada projekti rakendusstrateegiat. OMSAR kiitis kõnealuse algetapi heaks 30. septembri 1999. aasta kirjas. Asutamiseelne aruanne kiideti heaks 14. oktoobril 1999 toimunud koosolekul.

(3) Kolmanda küsimuse kohta märkis komisjon, et ta ei näe nende kahe avalduse vahel vastuolu, vaid tunnistas, et teema on segadusttekitav ja võib olla eksitav. Komisjon teatas 22. jaanuari 2003. aasta kirjas kaebuse esitajale, et arve korrigeerimine on vajalik ja alusetult makstud summad hüvitatakse järgmise arve tasaarvestuse teel, kuid tema märkustes viidati üksnes kaitsemeetmega seotud kuludele. Teises avalduses soovis komisjon ombudsmanile selgitada, et kuigi kaitsemeetme töörühma liikmed on täitnud lühiajalisi ülesandeid, maksti neile juba kaitsemeetmena tasu ja nad ei saanud seega muud tasu, kui selleks ei ole taotletud nõuetekohast luba (eritingimuste artikkel 105).

Staatuse, mille alusel ekspert missiooni täidab, ei ole asjassepuutuv. Kui eksperdi lähetust peetakse kaitsemeetmeks, ei ole tasuarveldamine lubatud. Vastupidi, kui kaitsemeetme järelevalverühma ekspertliige täidab missiooni lühiajalise eksperdina, on selle missiooni eest tasu lubatud. Sellist erinevat kohtlemist on selgelt mainitud OMSARi 4. juuli 2000. aasta kirjas. Üksnes eelneva loa alusel võis kaitsemeetme järelevalverühma liikmeid kasutada lühiajaliste ekspertidena.

(4) Neljanda küsimuse kohta märkis komisjon, et lepingu täitmine toimus ajal, mil operatsioonide järelmeetmeid piiras delegatsiooni töötajate piiratud arv. Inimressursside puudus tõi kaasa teatava viivituse kaitsemeetme eest alusetult tehtud maksete avastamisel, mille kohta komisjon juba väljendas kaebuse esitajale kahetsust oma 22. detsembri 2004. aasta arvamuses.

Alles 2003. aasta jaanuaris, kui detsentraliseerimisprotsess hakkas täielikult toimima, sai delegatsioon inimressurssi rohkem ja need probleemid avastati. Niipea kui komisjon sai sellest olukorrast teada, käsitles ta vaidlusalust küsimust 22. jaanuari 2003. aasta kirjas. See toimus lepingu täitmise perioodil. Sellega seoses võtab komisjon arvesse asjaolu, et nagu on ette nähtud lepingu suhtes kohaldatavate üldtingimuste artikli 90 lõikes 3, on enne lepingu lõppkuupäeva tehtud maksed vahemaksed ja need ei ole lõppmaksed, mis vabastaksid saaja tema kohustusest.

Kuigi probleemide avastamiseks kulunud aeg oli küll pikk, kordab komisjon oma seisukohta, et asjaolu, et varasemad maksed on vabastatud, ei saa pidada lepingutingimuste nõuetekohaseks muutmiseks. Eritingimuste artikli 105 kohaselt oleks seda saanud teha ainult lisandiga, millele on *alla kirjutanud konsultant ja hankija ning mille on heaks kiitnud Euroopa Komisjon*. Viivitust ei saanud nõuda lepingu täitmise ajal alusetult makstud summade korrigeerimiseks ning see ei andnud kaebuse esitajale õigust arvata, et need summad maksti nõuetekohaselt ja komisjon ei saanud neid tagasi nõuda.

(5) Viienda küsimuse kohta märkis komisjon, et tema hinnangut kaebuse esitaja osutatud teenuste kvaliteedile kinnitas tehnilise abi saaja ise. OMSAR saatis 16. mail 2002 delegatsioonile kirja, milles ta tegi kaebuse esitaja kohta järgmised kriitilised märkused: mõnede ekspertide professionaalne ebakompetentsus, dünaamilisuse ja paindlikkuse puudumine meeskonnas, projektijuhi vastutustundetud, ebapiisav koordineerimine ja liigne bürokraatia.

Mis puudutab kaebuse esitaja väidet, et vaidlustatud hinnang ei olnud antud küsimuses asjakohane, siis näib, et kaebuse esitaja jätab tähelepanuta asjaolu, et otsuse projekti jätkamise kohta teises etapis või sellele eraldatud vahendite ümberorienteerimise kohta sai komisjon teha ainult kokkuleppel OMSARiga. Sellega seoses oli komisjonil kohustus hoida OMSARiga tihedat sidet, et analüüsida ja lahendada projekti rakendamisel tekkinud konkreetseid probleeme. Vaidlustatud otsus tehti seega kooskõlas hea halduse nõuetega.

(6) Kuuenda küsimuse kohta märkis komisjon, et see punkt viitab kaebuse esitaja taotlusele oma lepingut pikendada.

Enne selle küsimuse käsitlemist soovis komisjon selgitada, et komisjonil on kaalutusõigus otsustada, kas leping võib sõlmida või mitte, ning kiita heaks hankija läbirääkimistega menetluse teel sõlmitava lepingu tingimused. Arvestades, et kaebuse esitaja pakutud tingimused ei olnud vastuvõetavad, ei olnud heakskiitmine võimalik. See kohustas komisjoni tegema otsuse läbirääkimistega menetluse ettepaneku tagasilükkamise kohta. Tagasilükkamine oli põhjendatud hea finantsjuhtimise huvides ja komisjoni kohustusega tagada, et ühenduse vahendeid kasutatakse kooskõlas kehtivate sätetega.

Mis puutub küsimusse komisjoni hinnangu kohta kavandatud tasudele, siis need olid tõepoolest suuremad kui teistes projekti raames sõlmitud samalaadsetes lepingutes. Hindade läbivaatamise käigus tõusid 30–39 %, kaasa arvatud rahvusvaheline transport, ning see oleks eeldanud, et lühiajaliste rahvusvaheliste ekspertide, sealhulgas rahvusvahelise transpordi tasude puhul määratakse päevasummaks 919 eurot. Vastupidiselt kaebuse esitaja

põhjendamata arvamusele tähendas see hindade korrigeerimine suuremat summat kui see, mida kohaldati projekti raames sõlmitud muude sarnaste lepingute puhul. Konfidentsiaalsuse huvides ja selleks, et mitte kahjustada kõnealuste äriühingute ärihuve, hoidub komisjon kõnealuste lepingute kohta täiendavate üksikasjade esitamisest. Komisjon säilitab siiski koopiad sellistest lepingutest, mis on ombudsmani käsutuses, kui ta leiab, et toimikuga on vaja tutvuda.

CVde kvaliteedi osas kordas komisjon seisukohta, mille ta esitas varem 22. detsembril 2004. Aprillil 2003 OMSARile saadetud delegatsiooni kirja lisana esitatud tabelist järeldas komisjon, et enamik kavandatud elulookirjeldusi ei vastanud kõnealuse projekti jaoks nõutud profiilidele. Sobivaks võib pidada ainult kolme kümnest profiilist. Projekti elulookirjelduste tagasilükkamine ei tähenda siiski, et rühmajuht või teised väljapakutud eksperdid ei pruugi hiljem kunagi osaleda muudes ELi rahastatavates projektides.

(7) Kaebuse esitaja uue väite kohta märkis komisjon, et ta ei saa sellega nõustuda. Delegatsiooni ja OMSARi vahelised arutelud projekti teise etapi üle algasid 18. juulil 2002 ja pidid lõppema 30. septembril 2002. Kuna aga kindlaksmääratud tähtjaks ei olnud võimalik saada vastuvõetavat töökava, näitas komisjon kaebuse esitaja suhtes üles ülimalt paindlikkust, pikendades lepingut 2003. aasta märtsini. Nii äriühingul kui ka OMSARil oli seega tööplaani koostamiseks aega veel kuus kuud.

Hoolimata asjaolust, et komisjon esitas oma märkused tagasilükatud töökava kohta ning mõned suunised kõnealuse dokumendi väljatöötamiseks juba 4. novembril 2002, esitati vastuvõetav töökava alles 10. märtsil 2003 ja kiideti heaks 19. märtsil 2003 koos mõningate märkustega.

Alates 6. märtsist 2003 oli delegatsioon korraldanud kohtumise OMSARi ja kaebuse esitajaga, et selgitada, kuidas tehnilise abi lepingut saaks pikendada. Hoolimata esialgsest lahkavusest OMSARiga selles, kuidas toimida, et hõlbustada kaebuse esitaja jätkuvat kaasamist pärast lepingu lõppemist, näitas komisjon taas oma lähenemisviisi muutmisega üles ülimalt paindlikkust. Komisjon nõustus OMSARiga, et uus leping tuleks allkirjastada pärast kaebuse esitajaga peetud läbirääkimistega menetlust, kuigi ta oli arvamusel, et lepingut on asjakohasem muuta lisaga.

Seoses lõivude kohandamisega tagas delegatsioon pidevalt dialoogi kaebuse esitajaga. Veebruaril 2003 saatis kaebuse esitaja delegatsioonile kirja, millele 26. veebruaril 2003 nõuetekohaselt vastati. Vastusena sellele vastusele saatis kaebuse esitaja 5. märtsil 2003 delegatsioonile täiendava kirja. Teiselt poolt toimusid OMSARi, kaebuse esitaja ja delegatsiooni vahel mitmesugused mitteametlikud kohtumised, kus viimane teatas kaebuse esitajale, et piiratud ulatuses on võimalik teatav paindlikkus. Üks neist kohtumistest toimus 24. veebruaril 2003. Selle protokollis, mis edastati nõuetekohaselt kaebuse esitaja meeskonna juhile e-posti teel, oli selgelt märgitud, et võimalik kasv oleks 10 %.

Seega, kui läbirääkimised ebaõnnestusid, oli see tingitud äriühingu soovimatusest võtta arvesse delegatsiooni suuniseid. Komisjoni kohustus oli teha ettepanekuid projekti teise etapi rahastamise ja rakendamise kohta ning teha selle kohta otsus kooskõlas hea finantsjuhtimisega ja kooskõlas kehtivate asjakohaste sätetega. Komisjonil oli kohustus tagada, et ühenduse

vahendeid kasutatakse kooskõlas hea halduse nõuetega, ning tal oli seaduslik õigus kaebuse esitaja nõutud finantstingimused tagasi lükata.

Kaebuse esitaja lisamärkused

(1) Seoses komisjoni vastusega ombudsmani esimesele küsimusele märkis kaebuse esitaja, et komisjoni märkuses ei käsitletud ombudsmani tõstatatud põhiprobleemi. Kaebuse esitaja tegi ettepaneku, et delegatsioon „kontrollis ja kinnitas meie arved“. Kaebuse esitaja esitas vaid reisikulude ja päevarahade kohta arved kaitsemeetmega seotud lähetuste puhul ning kolme aasta jooksul oli delegatsioon otsustanud maksta need arved ilma igasuguste reservatsioonideta. Seetõttu peab komisjon ombudsmani küsimusele vastama.

(2) Mis puudutab komisjoni vastust ombudsmani teisele küsimusele, siis leidis kaebuse esitaja erinevalt komisjonist, et 30. septembri 1999. aasta (OMSARi) ja 10. detsembri 1999. aasta (delegatsiooni) kirjad on üsna järjepidevad ning järeldas, et seetõttu on võimalik maksta ainult kaitsemeetme mittetasulisi komponente, st reisi- ja päevaraha.

(3) Mis puudutab komisjoni vastust ombudsmani kolmandale küsimusele, siis nõustus kaebuse esitaja sellega, et komisjon kvalifitseeris kaitsemeetme töörühma liikmete lühiajaliste panuste käsitlemise „konfuseerimiseks“ ja „eksitavaks“.

(4) Seoses komisjoni vastusega ombudsmani neljandale küsimusele märkis kaebuse esitaja, et ta ei saa nõustuda väitega, et delegatsiooni poolset projekti järelevalvet ja juhtimist takistas vahendite puudumine. Komisjonil puudus märgatav kutsenõustamine tõsistes küsimustes, samas kui ettearvamatuid sekkumisi oli liiga palju, mida näisid valitsevad ainult meeoleolud ja isiksused.

(5) Seoses komisjoni vastusega ombudsmani viiendale küsimusele märkis kaebuse esitaja, et ta on teadlik OMSARi 16. mai 2002. aasta kirjast delegatsioonile ning võib nõustuda, et mõned eksperdid ei ole mõnikord piisavalt dünaamilised ja paindlikud igapäevaste probleemide lahendamiseks. Kaebuse esitaja täheldas siiski, et peaaegu kõigil selle projektiga tegelenud ekspertidel oli enne projektiga liitumist positiivne tulemus ja nad on edukalt töötanud järgmiste projektidega, sealhulgas EÜ rahastatud projektidega. Täpsemalt, mõned samad eksperdid, kelle kaebuse esitaja oli välja pakkunud, palgati seejärel otseste kokkulepete alusel, mida toetasid nii OMSAR kui ka delegatsioon, et teha tööd, mida neilt varem kaebuse esitaja nimel paluti.

(6) Mis puudutab komisjoni vastust ombudsmani kuuendale küsimusele, siis märkis kaebuse esitaja, et projekti esimeses etapis makstud tasud olid oluliselt väiksemad kui tasud, mida maksti mitmes teises Euroopa Ühenduse rahastatud projektis riigis. Kaebuse esitaja väitis, et on eksitav väita, et kavandatav suurendamine oleks 30 % ehk 38 %. Lõivude kavandatav suurendamine, mis arvutati pärast OMSARiga peetud hoolikaid ja pikaajalisi arutelusid, oli rahvusvaheliste ekspertide puhul 26 % ja 28 % ning riiklike ekspertide puhul 30 %. Seda tuleks hinnata seoses väga madala tasumääraga projekti alguses 1999. aastal ja asjaoluga, et see tõus kehtiks seitsme aasta jooksul.

Kaebuse esitaja väitis ka, et komisjoni esitatud ekspertide elulookirjelduste reiting (mida kaebuse esitajale kunagi ei esitatud) oli erapoolik ja faktiliselt vale. Delegatsioon ei vaadanud

kavandatud ekspertide rühma õiglaselt ja professionaalselt. Peale selle ei olnud kunagi antud võimalust arutada, läbi vaadata ja asendada pakutud eksperte, kui see on tõesti asjakohane.

(7) Seoses komisjoni arvamusega uue väite kohta märkis kaebuse esitaja, et esialgsele eelnõule vastamiseks kulus komisjonil pool aastat. See esitati 2002. aasta juuli alguses ja väiksemaid märkusi saadi 2002. aasta novembri lõpuks, kui konsortsium ja OMSAR seda nõudsid. Teine eelnõu esitati 2002. aasta detsembris ja tõsiseid märkusi ei esitatud. Delegatsioonide töötajad esitasid siiski mitmeid uusi direktiive ja ettepanekuid ning mõne aja pärast muutusid need uuesti.

Töökava koostati tihedas ja jätkuvas koostöös OMSARiga ning lõplik versioon oli täielikult ühine toode, mis kajastas OMSARi enda seisukohti ja pühendumust.

On tõsi, et uue töökava koostamise raames peeti mitmeid mitteametlikke kohtumisi, kus komisjoni töötajad tegid ulatuslikke ettepanekuid tasude võimaliku või lubatava tõstmise ulatuse kohta, kuid lõpuks otsustas komisjon sõnaselgelt, et OMSAR ja konsortsium peaksid selle küsimuse lahendama ja jõudma vastastikkülastavale lähenedisviisile. Sellega seoses nimetas OMSAR komitee selle küsimuse uurimiseks ning mõistliku ja praktilise ettepaneku esitamiseks. Komisjon märkis, et selline ühine ettepanek võetakse tõenäoliselt vastu. Lõpuks koostas komitee järeldused (rahvusvaheliste ekspertide puhul 20–28 % ja kohalike ekspertide puhul 30 %), mis olid vastuvõetavad mõlemale poolele, nimelt OMSARile ja konsortsiumile. Kui need järeldused komisjonile esitati, lükkas delegatsioon need tagasi. See heidab kummalist valgust komisjoni otsusele see kord üldse kehtestada ja viitab taas sellele, et komisjon ei olnud tõsiselt pühendunud konstruktiivse lahenduse leidmisele.

OMBUDSMANI JÕUPINGUTUSED SÕBRALIKU LAHENDUSE LEIDMISEKS

Ombudsmeni ettepanek sõbraliku lahenduse leidmiseks

Pärast komisjoni arvamuse ja kaebuse esitaja tähelepanekute hoolikat kaalumist ei olnud ombudsman veendunud, et komisjon on kaebuse esitaja esimesele väitele asjakohaselt reageerinud.

See seisukoht põhines järgmistel kaalutlustel:

1 Esialgsed märkused kaheaastase tähtaja ja uurimise ulatuse kohta

1.1 Kaebuse esitaja on juhtimiskonsultantide ettevõtte, kes koos teise ettevõttega moodustatud konsortsiumis oli lepingupartner komisjoni arendusprojekti elluviimisel kolmandas riigis. Kaebuse esitaja sõnul täitis 1999. aasta augustis/septembris allkirjastatud projekti järelevalve konsultatiivlepingut ebaõiglaselt komisjoni delegatsioon projekti asukohariigis (edaspidi „delegatsioon“). Euroopa Ombudsmanile esitatud kaebuses esitas kaebuse esitaja neli väidet ja allapellatsioon. Ombudsman teatas oma 12. oktoobri 2004. aasta vastuses kaebuse esitajale, et tal ei ole põhikirja artikli 2 lõike 4 alusel õigust kaebust käsitleda, välja arvatud teise väite punkt i ja lõike 4 punkt iii. Selles sättes on sätestatud, et „kaebus tuleb esitada kahe aasta jooksul alates kuupäevast, mil kaebuse esitaja sai teada selle aluseks olevatest asjaoludest“.

1.2 Oma 3. detsembri 2004. aasta, 26. veebruari 2005. aasta ja 22. juuni 2005. aasta kirjades soovitas kaebuse esitaja ombudsmanil kaaluda eespool nimetatud kaheaastase tähtaja läbivaatamist, mis on ette nähtud tema põhikirja artikli 2 lõikes 4.

1.3 22. novembri 2005. aasta kirjas teatas ombudsman kaebuse esitajale, et oma 27. oktoobri 2005. aasta kõnes Euroopa Parlamendile 2004. aasta aruande tutvustamisel märkis ombudsman, et kavatseb ombudsmani põhikirja küsimuse uuesti läbi vaadata. Ombudsman lisas, et kaebuse esitaja ettepanekut võetakse selles kontekstis arvesse.

1.4 Ombudsman märgib, et kaebuse esitaja tegi oma tähelepanekutes ettepaneku, et ombudsman peaks küsima haldusreformi eest vastutava riigiministri arvamust. Sellega seoses soovib ombudsman juhtida tähelepanu sellele, et kaebuses ja komisjoni arvamuses sisalduv teave ning tema edasiste uurimiste tulemusena saadud teave näivad olevat piisavad, et jõuda kaebusele õiglase ja tasakaalustatud hinnanguni. Lisaks soovib ombudsman rõhutada, et ombudsmani põhikirja artikli 3 lõikega 3 nähakse ombudsmanile ette võimalus küsida teavet ainult liikmesriikide, mitte kolmandate riikide ametiasutustelt.

1.5 Arvestades, et kaebuse esitaja väited puudutavad lepingulist vaidlust, on kasulik meenutada, et vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 195 on ombudsmanil õigus võtta vastu kaebusi „*haldusomavoli juhtumite kohta ühenduse institutsioonide või asutuste tegevuses*“. Ombudsman leiab, et haldusomavoli esineb siis, kui avalik-õiguslik asutus ei tegutse talle siduva eeskirja või põhimõtte kohaselt (6). Haldusomavoli võib seega tuvastada ka siis, kui tegemist on ühenduste institutsioonide või asutuste sõlmitud lepingutest tulenevate kohustuste täitmisega.

1.6 Ombudsman on siiski seisukohal, et kontrolli ulatus, mida ta saab sellistel juhtudel läbi viia, on tingimata piiratud. Eelkõige on ombudsman seisukohal, et ta ei peaks püüdma kindlaks teha, kas kumbki pool on lepingut rikkunud, kui tegemist on vaidlusega. Seda küsimust saaks tõhusalt käsitleda ainult pädeva kohtu pädevuses olev kohus, kellel oleks võimalus kuulata ära poolte argumentid asjaomase siseriikliku õiguse kohta ja hinnata vastuolulisi tõendeid mis tahes vaidlusaluste faktiliste asjaolude kohta.

1.7 Seetõttu leiab ombudsman, et lepinguliste vaidluste puhul on tal õigus piirduda uurimisega, kas ühenduse institutsioon või organ on talle esitanud sidusa ja mõistliku ülevaate oma tegevuse õiguslikust alusest ja miks ta peab oma seisukohta lepingulise olukorra kohta põhjendatuks. Sellisel juhul järeldeb ombudsman, et tema uurimise käigus ei ole ilmnenud haldusomavoli. See järeldeb ei mõjuta poolte õigust sellele, et nende lepinguline vaidlus vaadatakse läbi ja lahendatakse usaldusväärselt pädeva kohtu poolt. Käesoleval juhul on lepingu suhtes kohaldatavate üldtingimuste artiklitega 50 ja 51 ette nähtud vastavalt vaidluste sõbralik lahendamine ja juhul, kui sõbralik lahendus ei ole võimalik, vaidluse lahendamine vastavalt Pariisi Rahvusvahelise Kaubanduskoja lepitus- ja arbitraažimäärusele või kohalikele õigusaktidele.

2 Väidetav põhjendamatu sissenõudmine ja tagasimaksmise nõue

2.1 Kaebuse esitaja väidab, et lepingut on ebaõiglaselt tõlgendatud. Täpsemalt väidab kaebuse esitaja, et komisjoni 22. jaanuari 2003. aasta otsus nõuda tagasi kodukontori tugimeeskonna 29

306,65 EUR suurune päevaraha ja piletikulud, mille kohta konsortsium aastate jooksul arve esitas, ei ole põhjendatud. Kaebuse esitaja nõuab selle summa tagasimaksmist. Oma väite põhjendamiseks viitas kaebuse esitaja OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirjale, milles märgitakse, et ta on jõudnud delegatsiooniga kokkuleppele mitmes küsimuses, millest üks on kodukontori tugi. Delegatsioonile saadetud kirja koopia oli järgmine: „[X] [kaebuse esitaja tegevdirektor] , [P] ja [B] loetakse peakontori kaitsemeetme meeskonnaks ning neil on seega õigus ainult lennupileti ja päevaraha eest “ (kaebuse esitaja rõhutus). Kaebuse esitaja viitas ka delegatsiooni juhi 10. detsembri 1999. aasta kirjale, mis tema arvates toetab tema seisukohta.

2.2 Komisjon märkis oma arvamuses, et pärast 2002. aasta juuli-septembrit hõlmava arve kontrollimist, mille ta sai kaebuse esitajalt 28. oktoobril 2002, täheldas delegatsioon, et kaitsemeetme kulud olid hõlmatud rubriigiga „Töötajate tasustamine“. Arvestades, et selliseid kulusid ei olnud lepingusätetes ette nähtud, kontrollis delegatsioon varasemaid makseid, mis pärinevad 2000. aasta augustist ja mis hõlmasid ajavahemikul 30. septembrist 1999 kuni 30. juunini 2002 osutatud teenuseid. Selle kontrolli tulemusena sai delegatsioon aru, et kaebuse esitajale oli alusetult makstud 29 306.65 eurot. Delegatsioon teatas kaebuse esitajale, et kaitsemeetme peetakse töövõtja üldkulude osaks ning seetõttu ei oleks pidanud tasude ja nendega seotud kulude eest arvet esitama. Seega teatas delegatsioon kaebuse esitajale, et arve korrigeerimine on vajalik ja et alusetult makstud summa nõutakse tagasi, lahutades selle äriühingu järgmisest arvest. Komisjon viitas ka käesoleva lepingu suhtes kohaldatavate üldtingimuste artikli 90 lõikele 3, mille kohaselt „*vahemaksete tegemine ei ole lõppmaks, mis vabastaks abisaaja tema kohustusest*“. Lisaks märkis ta, et asjaolu, et varasemad maksed kiideti heaks ilma eeskirjade eiramist avastamata, ei saa pidada lepingutingimuste nõuetekohaseks muutmiseks. Seoses kaebuse esitaja väitega, et tema õiguspäraseid ootusi ei ole järgitud, märkis komisjon, et isik võib selle põhimõtte rikkumisele tugineda üksnes siis, kui administratsioon on andnud talle „täpsed kinnitused“. Käesoleval juhul ei esitanud kaebuse esitaja siiski ühtegi tõendit selle kohta, et delegatsioon oleks kiitnud heaks kokkuleppe, mille kohaselt hüvitataks kaitsemeetmega seotud kulud. Komisjon leidis, et tal on piisav õiguslik alus 29 306,65 EUR suuruse summa tagasimaksmiseks. Komisjon tunnistas siiski, et kaitsemeetme raames tehtud maksete eeskirjade eiramise avastamisel esines teatav viivitus, ning avaldas seetõttu kaebuse esitajale kahetsust.

2.3 Oma märkustes tuletas kaebuse esitaja meelde, et OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirja koopia oli delegatsiooni käsutuses üle viie aasta. Selles kirjas juhtis OMSAR kaebuse esitaja tähelepanu mitmele delegatsiooniga arutatud ja kokku lepitud küsimusele, sealhulgas kaitsemeetme tööühma kuludele. Kaebuse esitaja märkis ka, et delegatsioonil on iga kaitsemeetme kohta tõendavad dokumendid, millel kõigil olid OMSARi seaduslikud allkirjad ja delegatsiooni ametlik heakskiit. Need näitasid, et konsortsium pidas kinni OMSARi ja delegatsiooni kehtestatud asjakohastest eeskirjadest ning esitas seega üksnes reisi- ja päevarahaarved kaitsemeetme võtmise eest, mitte kunagi tasusid.

2.4 Vastusena ombudsmani lisateabe nõudele ja seoses esimese küsimusega arvete kinnitamise kohta märkis komisjon, et kaebuse esitaja avaldus, mille kohaselt delegatsioon kiitis ametlikult heaks arvetele lisatud kaitsekorraldusmissioonide osalemislehed, ei olnud täpne. OMSARi poolt delegatsioonile edastatud tõendavatel dokumentidel olid ainult OMSARi

esindajate allkirjad. Delegatsioonil ei ole tavaks kinnitada arveid ja tõendavaid dokumente ning seda ei tehtud ka käesoleval juhul.

Mis puudutab ombudsmani teist küsimust, siis märkis komisjon, et ta ei pea delegatsiooni 10. detsembri 1999. aasta kirja vastuolus OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirjaga, ning väljendas seisukohta, et mõlemad kirjad vaidlustavad arvete esitamise ja kaitsemeetme eest tasude maksmise. Hr B. ja C. olid sellel teemal kohtunud komisjoni delegatsiooni juhiga ja neile teatati nõuetekohaselt, et nende lähetust enne asutamist tuleb pidada konsultandi kaitsemeetmeks. Komisjoni 10. detsembri 1999. aasta kirja eesmärk oli seda teemat selgitada. Komisjon selgitas ka seda, et kuigi see ei ole pädevuses ette nähtud, lisati kaebuse esitaja taotluse alusel asutamiseelne etapp, st alustamiseelne etapp. Seetõttu lisati pädevusraamistikus ette nähtud 60-päevasele algusperioodile kümme päeva, et anda kaebuse esitajale rohkem aega projekti sisu ajakohastamiseks. OMSAR kiitis selle algetapi heaks 30. septembri 1999. aasta kirjas ja esialgse aruande kiideti heaks 14. oktoobril 1999 toimunud koosolekul.

Vastuseks ombudsmani kolmandale küsimusele märkis komisjon, et ta ei näe vastuolu ühelt poolt 22. jaanuari 2003. aasta kirjas ja teiselt poolt oma arvamuses esitatud avalduste vahel. Komisjon teatas 22. jaanuari 2003. aasta kirjas kaebuse esitajale, et arve korrigeerimine on vajalik ja alusetult makstud summad hüvitatakse tasaarvestuse teel järgmise arvega, kuid ta viitas üksnes kaitsemeetmega seotud kuludele. Komisjon selgitas oma arvamuses ombudsmanile, et kuigi kaitsemeetme töörühma liikmed olid täitnud lühiajalisi ülesandeid, said nad juba kaitsemeetmena tasu ja seetõttu ei saanud nad saada muud tasu, kui selleks ei ole taotletud nõuetekohast luba (eritingimuste artikkel 105). Staatus, mille alusel ekspert missiooni täidab, ei ole asjassepuutuv. Kui eksperdi lähetust peetakse kaitsemeetmeks, ei ole tasuarveldamine lubatud. Vastupidi, kui kaitsemeetme järelevalverühma ekspertliige täidab missiooni lühiajalise eksperdina, on selle missiooni eest tasu lubatud. Sellist erinevat kohtlemist on selgelt mainitud OMSARi 4. juuli 2000. aasta kirjas. Üksnes eelneva loa alusel võis kaitsemeetme järelevalverühma liikmeid kasutada lühiajaliste ekspertidena.

Vastuseks ombudsmani neljandale küsimusele märkis komisjon, et lepingu täitmine toimus ajal, mil operatsioonide järeelmeetmeid piiras delegatsiooni töötajate piiratud arv. Inimressursside puudumine tõi kaasa teatava viivituse kaitsemeetme eest alusetult tehtud maksete avastamisel, mille kohta komisjon juba väljendas kaebuse esitajale kahetsust oma 22. detsembri 2004. aasta arvamuses. Alles 2003. aasta jaanuaris, kui detsentraliseerimisprotsess hakkas täielikult toimima, sai delegatsioon inimressursse rohkem ja need probleemid avastati. Niipea kui komisjon sai olukorrast teada, käsitles ta vaidlusalust küsimust 22. jaanuari 2003. aasta kirjas. Kuigi probleemide avastamiseks kuluv aeg oli küll pikk, kordas komisjon, et viivitust ei saa väita, et see õigustab lepingu täitmise käigus alusetult makstud summasid, ning ei andnud kaebuse esitajale õigust arvata, et need summad maksti nõuetekohaselt ja komisjon ei saanud neid tagasi nõuda.

2.5 Oma täiendavates märkustes märkis kaebuse esitaja, et komisjon ei vastanud ombudsmani esimesele küsimusele. Teise küsimuse osas leidis kaebuse esitaja erinevalt komisjonist, et 30. septembri 1999. aasta (OMSAR-i) ja 10. detsembri 1999. aasta (delegatsiooni) kirjad on üsna

järjepidevad ning järeldas, et seetõttu on võimalik maksta ainult kaitsemeetme mittetasulisi komponente, st reisi- ja päevarahasid. Mis puudutab komisjoni vastust ombudsmani kolmandale küsimusele, siis nõustus kaebuse esitaja sellega, et komisjon kvalifitseeris kaitsemeetme töörühma liikmete lühiajaliste panuste käsitlemise „konfuseerimiseks“ ja „eksitavaks“. Seoses komisjoni vastusega ombudsmani neljandale küsimusele märkis kaebuse esitaja, et ta ei saa nõustuda väitega, et delegatsiooni poolset projekti järelevalvet ja juhtimist takistas vahendite puudumine. Komisjonil puudus märgatav kutsenõustamine tõsistes küsimustes, samas kui ettearvamatuid sekkumisi oli liiga palju, mida näisid valitsevad ainult meeoleolud ja isiksused.

2.6 Kaebuse esitaja väite käsitlemiseks peab ombudsman kindlaks tegema, kas i) kas kaebuse esitajal oli lepingu alusel õigus saada kodukontori toe (või „tagasihoidmise“ (7)) eest 29 306.65 eurot päevaraha ja piletikulude eest ning ii) kas komisjoni otsus summa tagasi nõuda oli õiglane.

Küsimus, kas kaebuse esitajal oli lepingu alusel õigus 29 306,65 EUR suurusele maksele

2.7 Mis puudutab esimest küsimust, st seda, kas kaebuse esitajal oli õigus kodukontori tugimeeskonna kulude hüvitamisele, siis märgib ombudsman, et projekti suhtes kohaldatavad sätted sisalduvad i) lepingukirjas (lepinguosalisel on kaebuse esitaja ja OMSAR) (8) ; II) Euroopa Ühenduse rahastatavate teenuslepingute üldtingimused Vahemeremaades ja -territooriumidel (edaspidi „üldtingimused“); III) eritingimused; ja iv) „Võrdlustingimused“. Mis puudutab projekti finantsaspekti, siis eritingimused sisaldavad D lisa pealkirjaga „Tasude ja kulude kava (kaebuse esitaja finantsettepanek)“.

2.8 Ombudsman märgib, et üldtingimused (nimelt VI peatükk „Maksed“) ega eritingimused ei sisalda sätteid kodukontori tugimeeskonna kulude kohta. Samuti ei ole kaebuse esitaja enda finantsettepanekus (9) , mis sisaldab ülevaadet hinnajaotusest (10) , ette nähtud, et kodukontori tugimeeskonna kulud tuleks hüvitada. Ombudsman märgib tegelikult, et kaebuse esitaja finantsettepaneku punktis I.1.5 on selgelt märgitud punktis „Välja jäetud kulud: [---] kontorit abistavad töötajad“. Ainus dokument, mis sisaldab sõnaselget viidet kodukontori tugimeeskonnale, on kaebuse esitaja tehniline ettepanek (11) , nimelt selle punkt 7.3 „Peakontori toetus“. Käesolevas dokumendis ei viidata aga kodukontori tugimeeskonna kuludele, vaid kirjeldatakse üksnes põhimõtteid, mida kaebuse esitaja kõigis oma projektides kohaldas.

2.9 Ombudsman järeldab sellest, et projekti suhtes kohaldatavate lepinguliste ja muude sätete alusel ei olnud kaebuse esitajal lepingu alusel õigust kodukontori toe päevaraha ja piletikulude hüvitamisele.

Küsimus, kas komisjoni otsus 29 306,65 EUR suuruse summa tagasinõudmise kohta oli õiglane

2.10 Seetõttu peab ombudsman analüüsima, kas komisjoni otsus 29 306,65 EUR suuruse summa sissenõudmise kohta oli õiglane. Sellega seoses on oluline analüüsida muid asjakohaseid dokumente peale lepingu, nimelt i) OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirja kaebuse esitajale, mis kopeeriti delegatsiooni juhile, ja ii) delegatsiooni juhi 10. detsembri 1999. aasta kirja kaebuse esitajale:

OMSARi 30. septembri 1999. aasta kiri kaebuse esitajale teatas kaebuse esitajale, et delegatsiooni juht on lepingu heaks kiitnud, ning palus tal jätkata lepingu sõlmimiseelset etappi.

Kirjas on veel märgitud, et

„ (...) tahaksin siiski juhtida Teie tähelepanu järgmistele küsimustele, mida arutati ja milles lepidi kokku [SIC] ELi delegatsiooniga: (...)

2. Peakontori kaitsemeetme meeskonna tasud algetapis:

X. [kaebuse esitaja tegevdirektor], [P] ja [B] loetakse peakontori kaitsemeetme meeskonnaks ning neil on seega õigus ainult lennupileti ja päevaraha eest . Päevaraha määr peaks olema maksimaalselt võrdne ÜRO Arenguprogrammis vastu võetud määraga. (...) "(rõhuasetus lisatud).

Delegatsiooni juhi 10. detsembri 1999. aasta kirjas kaebuse esitajale märgiti, et:

„ me tuletame teile meelde, et kaitsemeetme teenused, mida olete meie käesoleva lepinguga pakkunud, sisalduvad teie üldistes üldkuludes. Seega, kui soovite kasutada back-Stopping järelevalverühma liikmeid lühiajaliste ekspertidena, peab avaliku sektori hankija teie ettepaneku eelnevalt heaks kiitma ja ametlikult heaks kiitma pärast eelmist komisjonile esitatud teavet.

Nagu juba arutati [B] ja [C] viimase visiidi ajal minu kabinetti, tuleb [kaebuse esitaja] tegevdirektori ja [B] asutamiseelset lähetust pidada [kaebuse esitaja] kaitsemeetmeks ning tasuarveid ei ole lubatud (...) " (kohtujuristi kursiiv).

2.11 Seetõttu ilmneb eeltoodust, et tuleb eristada ühelt poolt lepingu sõlmimiseelset tähtaega ja teiselt poolt ülejäänud lepinguperioodi.

i) Seoses asutamiseelse perioodiga

2.12 Esialgse tähtaja kohta tuleb esitada järgmised märkused. Esiteks märgib ombudsman, et volitustes, milles viidatakse üksnes algetapile, ei ole asutamiseelset etappi ette nähtud. Siiski selgitas komisjon oma vastuses ombudsmani taotlusele täiendava teabe saamiseks, et asutamiseelne etapp oli kümnepäevane alustamisele eelnev etapp, mis lisati kaebuse esitaja 23. septembri 1999. aasta taotlusele, ning et see etapp lisati 60-päevasele algsperioodile. Pädevustingimuste artikli 7 lõike 1 kohaselt tuli esialgse aruande projekt esitada hiljemalt 60 päeva pärast lepingu allkirjastamist (mis tegelikult allkirjastati 30. septembril 1999). Võttes arvesse, et komisjon viitas „alustamiseelsele etapile“, võib eeldada, et lepingu sõlmimisele eelnev etapp on seotud kümne päevaga enne lepingu allkirjastamist. Kaebuse esitaja 23. septembri 1999. aasta kirjas OMSARile viidati siiski ajavahemikule 27. septembrist kuni 6. oktoobrini 1999 kui asutamiseelsele etapile. Teiselt poolt märkis OMSAR oma 30. septembri 1999. aasta kirjas kaebuse esitajale, et leping on allkirjastatud ja et „sellest tulenevalt *palutakse Teil jätkata asutamiseelset etappi* “. Sellest kirjast ilmneb, et lepingu sõlmimisele eelnev periood oli lepingu alguses kümme päeva, kuigi ei ole selge, kas see ajavahemik hõlmas täpselt lepingu esimest kümme päeva (30. september – 9. oktoober 1999). Siiski on selge, et asutamisele eelnev etapp lõppes 14. oktoobriks 1999, nagu komisjon oma repliigis märkis, et asutamiseelne aruanne oli sel päeval heaks kiidetud.

2.13 Pooled lepivad kokku, et ei lepingueelsel perioodil ega lepingu ülejäänud kestuse jooksul ei olnud kaitsemeetme meeskonna teenuste eest makstavad tasud abikõlblikud. Seega tuleb

veel uurida, kas sama kehtib kodukontori tugimeeskonna päevarahade ja sõidukulude kohta seoses asutamiseelse etapiga. Ombudsman märgib, et OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirjas märgiti selgesõnaliselt, et nagu delegatsiooniga kokku lepitud, on kodukontori tugimeeskonnal asutamiseelsel perioodil õigus „lennupiletile ja päevarahale“. Delegatsioon sai kirja koopia ja seetõttu tuleb eeldada, et ta oli selle sisust teadlik. Seega oleks loogiline eeldada, et delegatsioon oleks OMSARi selles küsimuses parandanud, kui ta oleks leidnud, et viimane on esitanud delegatsiooniga selles küsimuses peetud arutelude tulemusi valesti. Ombudsman märgib siiski, et delegatsioon ei teinud oma 10. detsembri 1999. aasta kirjas ühtegi sellist parandust, vaid piirdus märkusega, et *asutamiseelse* lähetuse puhul ei ole lubatud esitada arveid *lõivude* kohta. Eespool toodut silmas pidades näib, et nii OMSAR kui ka delegatsioon nõustuvad, et kaebuse esitajal peaks olema õigus päevarahale ja kaitsemeetme töörühma lähetustega seotud reisikulude hüvitamisele enne tegevuse alustamist. Ombudsman märgib, et komisjon on väitnud, et viivitus kaitsemeetme eest alusetult tehtud maksete avastamisel tulenes inimressursside puudumisest tema delegatsioonis. Kuna aga delegatsioon oli 10. detsembri 1999. aasta kirjas seda küsimust uurinud, leiab ombudsman, et kõnealune argument ei selgita delegatsiooni käitumist.

2.14 Ombudsman märgib, et talle edastatud teave ei võimalda tal kindlaks teha, kui mitu kaitsemeetme töörühma lähetust toimus enne asutamist. Seetõttu ei ole ombudsmanil võimalik kindlaks teha ka nende lähetustega seotud reisikulude ja päevarahade täpset summat. Selge on aga see, et sellised missioonid toimusid. Ombudsman märgib, et OMSARi 4. juuli 2000. aasta kirjas komisjonile mainitakse vähemalt üht kaitsemeetme töörühma liikme, nimelt B. lähetust (2.–17. oktoober 1999).

2.15 Eeltoodu põhjal jõuab ombudsman järeldusele, et komisjon ei ole talle esitanud sidusat ja mõistlikku ülevaadet õigusliku aluse kohta, mille ta tegi otsuse osas, mis puudutab tema poolt kümnepäevasel enne asutamist toimunud lähetustega seotud reisikulude ja päevarahade eest makstud summade tagasinõudmist. Ombudsmani esialgne järeldus on seega, et komisjoni otsus need summad tagasi nõuda võib kujutada endast haldusomavoli juhtumit. Seetõttu teeb ta ettepaneku leida juhtumi selles aspektis sõbralik lahendus.

II) Ülejäänud lepinguperioodi kohta

2.16 Seoses lepinguperioodi ülejäänud kestusega pärast asutamiseelset etappi märgib ombudsman, et delegatsiooni 10. detsembri 1999. aasta kirjas oli märgitud, et kaitsemeetme töörühma liikmeid võib kasutada lühiajaliste ekspertidena, tingimusel et i) tellija, s.o OMSAR, on ettepaneku eelnevalt ja ametlikult heaks kiitnud ning et komisjoni on eelnevalt teavitatud. Komisjon kordas oma arvamuses, et projekti esimese kuue kuu jooksul, st 30. septembrist 1999 kuni 31. märtsini 2000, oli kaitsemeetme töörühma ekspertidel õigus teha lühiajalisi missioone ja nad said nende eest täielikku tasu.

2.17 Dokumendis sisalduvate tõendite põhjal teeb ombudsman järgmised järeldused: Ainus dokument toimikus, millest nähtub, et OMSAR kiitis heaks kaitsemeetme töörühma liikme kui lühiajalise eksperdi lähetuse, oli OMSARi 4. juuli 2000. aasta kiri delegatsioonile. Käesolevas kirjas viidatakse kaitsemeetme töörühmast pärit B-le kui lühiajalisele eksperdile 27. novembrist kuni 14. detsembrini 1999. Kirjas märgitakse, et OMSAR kiitis lähetuse heaks 6. detsembril 1999. Toimikus ei ole siiski ühtegi dokumenti, mis tõendaks, et komisjoni teavitati sellest enne

kontrollkäigu toimumist. Nimetatud 4. juuli 2000. aasta kiri saadeti ise kuus kuud pärast seda, kui OMSAR oli missiooni heaks kiitnud. Ombudsman ei leidnud toimikust ühtegi muud dokumenti, milles oleks märgitud, et OMSAR kiitis heaks kaitsemeetme lühiajaliste ekspertide lähetused ja edastas need eelnevalt delegatsioonile. Oma märkustes viitas kaebuse esitaja arvete ametlikule kinnitamisele delegatsiooni poolt. Komisjon märkis oma repliigis siiski, et arvete kinnitamiseks puudus üldine praktika ja et ka käesolevas asjas seda ei tehtud. Sellega seoses märgib ombudsman, et eritingimuste (edaspidi „maksekord“) artiklis 100 ei olnud *tõepoolest ette nähtud* arvete kinnitamist delegatsiooni poolt, kuid märkis, et maksedokumentid tuleb esitada OMSARile ja „teadmiseks“ delegatsioonile. Seetõttu näib eespool esitatud kaalutlustest lähtudes, et ei ole võimalik kindlaks teha, kas kaebuse esitajal oli õigus saada hüvitist kaitsemeetme osutajate kui lühiajaliste ekspertide teenuste eest enne esialgset ajavahemikku.

2.18 Eeltoodu põhjal järeldeb ombudsman, et komisjon on esitanud sidusa ja mõistliku ülevaate õiguslikust alusest oma seisukohale, et kaebuse esitajal ei olnud õigust reisikuludele ega päevarahale seoses kaitsemeetme töörühma lähetustega, mis toimusid pärast asutamiseelset perioodi.

2.19 Siiski peab ombudsman kontrollima, kas komisjoni otsus vastava summa tagasinõudmise kohta i) vastas kaebuse esitaja õiguspärastele ootustele ja ii) oli õiglane. Ombudsman märgib, et komisjoni tagasinõudmisotsus puudutab makseid, mis on tehtud rohkem kui kahe ja poole aasta jooksul, ning et see otsus võeti vastu rohkem kui kolm aastat pärast esimese makse tegemist.

2.20 Õiguspäraste ootuste osas märgib ombudsman, et kuigi ta ei viidanud sõnaselgelt õiguspärase ootuse põhimõttele, võib kaebuse esitaja peamist argumenti summa tagasimaksmise taotlemisel pidada selliseks. Sellega seoses väitis kaebuse esitaja, et ta esitas kõnealused arved kolm ja pool aastat ning komisjon oli selle ajavahemiku jooksul alati tasunud. Sellega seoses märgib ombudsman, et „*õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele laieneb igale isikule, kes on olukorras, kus on ilmne, et ühenduse administratsioon on tekitanud põhjendatud ootusi*“ (12). Käesoleval juhul märgib ombudsman, et kaebuse esitaja ei ole esitanud ühtegi dokumenti ega muud elementi, mille alusel oleks ta saanud mõistlikult tõendada delegatsiooni põhjendatud ootusi, et kaitsemeetme töörühma kulud on hüvitatavad pärast asutamiseelset perioodi. Ombudsman ei leidnud ka toimikust sellist dokumenti. Lisaks leiab ombudsman, et ainuüksi asjaolu, et arved on tasutud, ei saa iseenesest tekitada õiguspärast ootust. Eespool toodut arvesse võttes leiab ombudsman, et komisjon ei ole rikkunud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet seoses asutamiseelsele etapile järgneva perioodiga.

2.21 Lõpuks peab ombudsman analüüsima, kas asjaolu, et komisjon otsustas asjaomase summa tagasi nõuda kolm aastat pärast esimeste arvete esitamist ja maksmist, kujutab endast ebaõiglust. Sellega seoses märgib ombudsman, et kolmeaastane periood, et avastada, et maksed tehti alusetult, on tõepoolest pikk ajavahemik. Kuid nagu eespool mainitud, puudus kõnealustel maksetel ilmselgelt lepinguline alus. Komisjon on väitnud, et asjaolu, et asjaomased arved on tasutud, ei saa pidada lepingutingimuste kehtivaks muutmiseks ning et selline muudatus oleks eritingimuste artikli 105 kohaselt nõudnud lisa „*mille on allkirjastanud*

konsultant ja hankija ning mille on heaks kiitnud Euroopa Komisjon “. Ombudsman peab seda argumenti veenvaks. Lisaks tuleb märkida, et delegatsiooni juht täpsustas oma 10. detsembri 1999. aasta kirjas selgelt tingimusi, mis peavad olema täidetud, kui kaitsemeetme meeskonna lähetustega seotud maksed tuleb siiski teha pärast asutamiseelset etappi. Nagu eespool märgitud, ei ole kaebuse esitaja tõendanud, et need tingimused on käesoleval juhul täidetud. Nende kaalutluste põhjal leiab ombudsman, et asjaolu, et kolm aastat enne seda, kui komisjon otsustas asjaomased summad tagasi nõuda, ei ole piisav, et tõendada kaebuse esitaja väidet, et komisjon käitus pärast asutamiseelset etappi ebaõiglaselt. Lisaks märgib ombudsman, et kaebuse esitaja sai alusetult makstud summadest kasu ja et komisjon ei nõudnud tagasinõutud summadelt intressi.

3 Projekti teise etapi kavaga seotud väidetav otsustamatus ja reageerimatus

3.1 Kaebuse esitaja väitis, et komisjon näitas üles otsustamatust ja vastumeelsust seoses kavaga, mille konsortsium esitas 2002. aasta juunis ja detsembris ning taas 2003. aasta märtsis projekti teise etapi kohta.

Täpsemalt juhtis kaebuse esitaja tähelepanu sellele, et kava esitati esimest korda 2002. aasta juunis, kuid sellele järgnes delegatsiooni täielik vaikimine. Delegatsioon tegi 2002. aasta novembris avalduse mõningate väiksemate muudatuste kohta, kuid alles pärast seda, kui konsortsium oli delegatsioonile survet avaldanud. Need muudatused viidi ellu ja 2002. aasta detsembri alguses esitati muudetud kava. Järgnes taas täielik vaikus. Kaebuse esitaja sõnul tuli delegatsioonile veel kord survet avaldada, et ta annaks suuniseid teise etapi ulatuse kohta. Nagu esimesel korral, oli ainult väike tagasiside. Aasta märtsis valmis kolmas ettepanek, mis sisaldas eelarvet, milles käsitleti kõiki delegatsiooni tõstatatud küsimusi, kuid pärast märkimisväärset lisaviivitust lükkas delegatsioon selle lihtsalt tagasi, kuna see ei vastanud olemasolevatele eelarvevahenditele.

3.2 Komisjon kirjeldas oma arvamuses kaebuse esitaja projekti teise etapi kava hindamise erinevaid etappe. Komisjon märkis, et OMSAR esitas talle kolm järjestikust ettepanekut tulevase sekkumise raamistiku kohta. Kaebuse esitaja nimetatud kuupäevad ei kattunud täpselt komisjoni omadega. Alles 18. juulil 2002 esitas OMSAR PMC abiga FFAI esialgse dokumendi, milles esines siiski mõningaid puudusi. Komisjon esitas 4. novembril 2002 oma märkused FFAI ettepaneku kohta. Alles 6. veebruaril 2003 ja mitte 2002. aasta detsembri alguses, nagu kaebuse esitaja märkis, esitas OMSAR komisjonile kava ajakohastatud versiooni. 24. veebruaril 2003 toimunud koosolekul teavitas delegatsioon nii OMSARi kui ka PMCd oma arvamusest uue kava kohta. Märtsil 2003 saatis OMSAR uuesti kava uue versiooni, mis kiideti lõpuks heaks 19. märtsil 2003 koos mõningate märkustega.

Kuigi otsustamisprotsess oli küll pikk, märkis komisjon, et viivitused on seletatavad mitme teguriga, mis ei olnud igal juhul üksnes komisjonile omistatavad. Komisjon ei jäänud passiivseks, vaid andis endast parima, et tagada projekti jätkumine. Palju aega, mis kulus FFAI lõpliku heakskiitmiseni, oleks saanud salvestada, kui taotletud dokument oleks algusest peale täitnud eeldatavad kvaliteedinõuded.

Lisaks tunnistas komisjon, et tema ja OMSARi vahel on mõningaid lahkarvamusi selle kohta, kuidas jätkata kaebuse esitaja jätkuvat osalemist pärast lepingu lõppemist 31. märtsil 2003.

Kuigi OMSAR kavandas uue lepingu allkirjastamist läbirääkimistega menetluse kohaselt, pidas delegatsioon asjakohasemaks muuta lepingut addendum'i abil. Ajaliste piirangute tõttu muutis delegatsioon oma lähenemisviisi ja teavitas 26. märtsi 2003. aasta kirjas OMSARi võimalusest kasutada konsortsiumiga läbirääkimistega menetlust. Pärast ettepaneku hindamist teatas delegatsioon 15. aprillil 2003 OMSARile, et ta ei saa mitmel põhjusel esitada ettepanekut komisjoni peakorterile heakskiitmiseks. Delegatsioon viitas komisjoni eelarve peadirektoraadi 8. jaanuari 2003. aasta ringkirjale hindade läbivaatamise kohta.

Komisjon järeldas, et pärast toimiku ümberhindamist oli selge, et talle omistatavad viivitused olid põhjendatud. Esialgne otsus lükata läbirääkimistega menetluse ettepanek tagasi oli põhjendatud hea finantsjuhtimisega.

3.3 Kaebuse esitaja märkis oma märkustes, et komisjoni arvamus iseenesest on piisav tõend viivituste kohta. Näiteks viidati komisjoni arvamusel asjaolule, et delegatsioonil kulus tõepoolest vähemalt neli kuud enne FFAl esimese ettepaneku kohta märkuste esitamist. Erapooletu vaateleja võis vaevalt järeldada midagi muud kui seda, et otsuse tegemine projekti pikendamise kohta oli segaduses ja segaduses lahknevate ettepanekute ja valeootustega.

Oma märkustes märkis kaebuse esitaja ka, et komisjoni arvamuse kontekstuaalsus, nimelt viide kaebuse esitaja osutatud tehnilise abi teenuste väidetavalt madalale kvaliteedile, oli meelevaldne ja ei ole küsimuse seisukohast asjakohane. Kaebuse esitaja väitis ka, et ei ole tõsi, et pakutud tasud olid „*palju kõrgemad kui teistes sama laadi lepingutes*“. Kaebuse esitaja märkis ka, et komisjoni arvamus, et kavandatud elulookirjed ei vasta nõuetele, on samuti ebatäpne.

3.4 Vastusena ombudsmani viiendale küsimusele edasiste uurimiste kohta seoses komisjoni viiega kaebuse esitaja osutatud tehnilise abi teenuste väidetavalt madalale kvaliteedile märkis komisjon, et tema hinnangut kaebuse esitaja osutatud teenuste kvaliteedile kinnitas tehnilise abi saaja ise. OMSAR saatis 16. mail 2002 delegatsioonile kirja, milles ta tegi kaebuse esitaja kohta järgmised kriitilised märkused: mõnede ekspertide professionaalne ebakompetentsus, dünaamilisuse ja paindlikkuse puudumine meeskonnas, projektijuhi vastutustundetus, ebapiisav koordineerimine ja liigne bürokraatia.

Vastuseks ombudsmani kuuendale küsimusele väljapakutud tasude taseme kohta võrreldes teiste lepingutega märkis komisjon, et pakutud tasud olid tõepoolest kõrgemad kui projekti raames sõlmitud samalaadsete lepingute puhul. Hindade läbivaatamise käigus tõusid 30–39 %, kaasa arvatud rahvusvaheline transport, ning see oleks eeldanud, et lühiajaliste rahvusvaheliste ekspertide, sealhulgas rahvusvahelise transpordi tasude puhul määratakse päevasummaks 919 eurot. Vastupidiselt kaebuse esitaja põhjendamata seisukohtadele tähendas hinna läbivaatamine suuremat summat kui see, mida kohaldati projekti raames sõlmitud muude sarnaste lepingute puhul. Konfidentsiaalsuse huvides ja selleks, et mitte kahjustada kõnealuste äriühingute ärihuve, märkis komisjon, et ta hoidub kõnealuste lepingute kohta täiendavate üksikasjade esitamisest. Komisjon rõhutas siiski, et ta säilitab selliste lepingute koopiad, mis on ombudsmani käsutuses, kui ta leiab, et toimikuga on vaja tutvuda. CVde kvaliteedi osas kordas komisjon oma 22. detsembri 2004. aasta arvamusel väljendatud seisukohta. Aprillil 2003

OMSARile saadetud delegatsiooni kirja lisana esitatud tabelist järeldas komisjon, et enamik kavandatud elulookirjeldusi ei vastanud kõnealuse projekti jaoks taotletud profiilidele. Sobivaks võib pidada ainult kolme kümnest profiilist.

3.5 Oma täiendavates märkustes märkis kaebuse esitaja seoses komisjoni vastusega ombudsmani viiendale küsimusele, et ta oli teadlik OMSARi 16. mai 2002. aasta kirjast delegatsioonile ning võib nõustuda sellega, et mõned eksperdid ei ole mõnikord piisavalt dünaamilised ja paindlikud igapäevaste probleemide lahendamiseks. Kuid peaaegu kõigil selles projektis töötanud ekspertidel oli enne projektiga liitumist positiivne tulemus ja nad on seejärel edukalt töötanud ka teistes projektides, sealhulgas EÜ rahastatud projektides.

Mis puudutab komisjoni vastust ombudsmani kuuendale küsimusele, siis märkis kaebuse esitaja, et projekti esimeses etapis makstud tasud olid oluliselt väiksemad kui tasud, mida maksti mitmes teises Euroopa Ühenduse rahastatud projektis riigis. Kaebuse esitaja väitis, et on eksitav väita, et kavandatav suurendamine oleks 30 % ehk 38 %. Pärast hoolikaid ja pikaleveninud arutelusid OMSARiga oli tasumäärade kavandatud suurendamine rahvusvaheliste ekspertide puhul 26–28 % ja riiklike ekspertide puhul 30 %. Seda tuleks hinnata seoses väga madala tasumääraga projekti alguses 1999. aastal ja asjaoluga, et see tõus kehtiks seitsme aasta jooksul. Kaebuse esitaja väitis ka, et komisjoni esitatud ekspertide elulookirjelduste reiting, mida ei ole kaebuse esitajale kunagi tõendatud, oli erapoolik ja faktiliselt vale.

3.6 Ombudsman märgib, et projekti teise etapi kava kannab pealkirja „Tulevase sekkumise raamistik“. Erinevad ettepanekud teise etapi kohta esitas OMSAR. Toimiku dokumentidest ilmneb, et OMSARi esitatud ettepanekute ja komisjoni vastuste kronoloogia oli järgmine:

OMSAR saatis 18. juulil 2002 delegatsiooni juhile kirja, mis sisaldas dokumenti pealkirjaga „Tuleviku sekkumiste üldraamistik“, mis sisaldas OMSARi prioriteete järgnevatel aastatel. Novembril 2002 vastas delegatsioon üksikasjalike märkustega OMSARi 18. juuli 2002. aasta kirjale. Delegatsioon märkis, et asjaomased pooled peavad dokumendi hoolikalt läbi vaatama. Veebruaril 2003 esitas OMSAR delegatsioonile *projekti OMSAR II etapi üldise töökava (2003–2005) jaoks*, (13) mis oli koostatud koos kaebuse esitajaga ja milles võeti arvesse delegatsiooni 4. novembri 2002. aasta kirjas esitatud märkusi. Veebruaril 2003 toimus delegatsiooni, OMSARi ja kaebuse esitaja töötajate kohtumine, kus delegatsioon väljendas oma seisukohti ettepaneku kohta. Teine kohtumine toimus 6. märtsil 2003. Nende kohtumiste järel saatis OMSAR 10. märtsil 2003 delegatsioonile üldise töökava muudetud versiooni (2003–2005). Delegatsioon kiitis 19. märtsi 2003. aasta kirjas OMSARile heaks üldise töökava (2003–2005), võttes arvesse teatavaid märkusi. 26. märtsi 2003. aasta kirjas palus delegatsioon OMSARil jätkata arutelusid kaebuse esitajaga personali- ja finantsaspektide üle ning saata täielik lepingutoimik. Aprilli 2003. aasta kirjas esitas OMSAR delegatsioonile läbirääkimisaruande ja lepingutoimiku. 15. aprilli 2003. aasta kirjas esitas delegatsioon ettepaneku kohta üksikasjalikud märkused ja teatas, et ta ei saa esitada ettepanekut Brüsselis asuvale peakorterile heakskiitmiseks.

3.7 Eespool nimetatud kronoloogiast ilmneb, et välja arvatud ajavahemik 18. juulist kuni 4.

novembrini 2002, mil ettepanekule ei reageeritud, ei ole komisjon olnud mitmele esitatud ettepanekule otsustamatu ega reageerinud. Seoses ajavahemikuga 18. juulist kuni 4. novembrini 2002 soovib ombudsman kõigepealt rõhutada, et OMSARi 18. juulil 2002 esitatud ettepanek oli oma sõnastuse kohaselt „esialgne dokument, mille kõik sidusrühmad, sealhulgas [OMSAR ise] peavad hoolikalt läbi vaatama “. Näib, et 2002. aasta septembri lõpuks, s.o tähtaeg, mille komisjon oli oma arvamuses programmi teise etapi jaoks määranud, ei olnud komisjon tööpoolest sellele ettepanekule reageerinud, vaid otsustas selle asemel rahastada olemasoleva lepingu pikendamist veel kuue kuu võrra, st 30. septembrist 2002 kuni 31. märtsini 2003 (14) . Komisjon reageeris esialgsele ettepanekule 4. novembril 2002. Pärast teise ettepaneku esitamist OMSARi poolt 6. veebruaril 2003 näib, et delegatsioon vastas sisuliselt esitatud ettepanekutele. Erinevad kirjad, mille delegatsioon saatis OMSARile, eelkõige 4. novembri 2002. aasta ja 15. aprilli 2003. aasta kirjad, sisaldasid ettepanekute üksikasjalikku hindamist.

3.8 Eeltoodu põhjal järeldeb ombudsman, et komisjoni nimel ei ole otsustatud ega reageeritud. Kuna teised kaebuse esitaja märkustes esitatud argumendid ei ole kaebuse esitaja väite seisukohast otseselt asjakohased, ei pea ombudsman vajalikuks neid täiendavalt analüüsida.

3.9 Eespool esitatud kaalutluste põhjal leiab ombudsman, et komisjoni haldusomavoli ei esine seoses juhtumi nende aspektidega.

4 Väide, et ettepanek lükati meelevaldselt tagasi, andmata võimalust olla ära kuulatud

4.1 Kaebuse esitaja esitas oma märkustes uue väite, et projekti teise etapi ettepanek lihtsalt lükati tagasi, andmata OMSARile või kaebuse esitajale võimalust olla ära kuulatud. Sellega seoses väitis kaebuse esitaja ka omavoli, kuna delegatsioon kutsus teda üles tegema koos OMSARiga ettepanekuid eelarveparameetrite kohta, kuid seejärel lükkas selle kokkuleppe välja pakkunud delegatsioon ühise ettepaneku tagasi.

4.2 Komisjon märkis oma täiendavas arvamuses, et ta ei saa nõustuda kaebuse esitaja väidetega. Delegatsiooni ja OMSARi vahelised arutelud projekti teise etapi üle algasid 18. juulil 2002 ja pidid lõppema 30. septembril 2002. Kuna aga kindlaksmääratud tähtjaks ei olnud võimalik saada vastuvõetavat töökava, näitas komisjon kaebuse esitaja suhtes üles ülimat paindlikkust, pikendades lepingut 2003. aasta märtsini. Seetõttu oli kaebuse esitajal ja OMSARil töökava koostamiseks aega veel kuus kuud. Hoolimata asjaolust, et komisjon oli juba 4. novembril 2002 esitanud oma märkused tagasilükatud töökava kohta ning mõned suunised selle dokumendi väljatöötamiseks, esitati vastuvõetav töökava alles 10. märtsil 2003 ja kiideti heaks 19. märtsil 2003 koos mõningate märkustega. Märtsil 2003 korraldas delegatsioon kohtumise OMSARi ja kaebuse esitajaga, et selgitada, kuidas tehnilise abi lepingut saaks pikendada. Vaatamata esialgsele lahkavale OMSARi ja kaebuse esitaja vahel selles osas, kuidas jätkata kaebuse esitaja osalemist pärast lepingu lõppemist, näitas komisjon oma lähenemisviisi muutmisega taas üles ülimat paindlikkust. Komisjon nõustus OMSARiga, et uus leping tuleks allkirjastada pärast kaebuse esitajaga peetud läbirääkimistega menetlust, kuigi komisjon oli arvamusel, et lepingut on asjakohasem muuta lisaga.

Seoses lõivude kohandamisega tagas delegatsioon pidevalt dialoogi kaebuse esitajaga. Veebruaril 2003 saatis kaebuse esitaja delegatsioonile kirja, millele 26. veebruaril 2003

nõuetekohaselt vastati. Vastusena sellele vastusele saatis kaebuse esitaja 5. märtsil 2003 delegatsioonile täiendava kirja. Lisaks toimusid OMSARi, kaebuse esitaja ja delegatsiooni vahel mitmesugused mitteametlikud kohtumised, kus viimane teatas kaebuse esitajale, et teatav paindlikkus on võimalik, kuigi teatud piirides. Üks neist koosolekutest toimus 24. veebruaril 2003, mille protokollis oli selgelt märgitud, et võimalik suurendamine ulatub 10 %-ni. Need protokollid saadeti nõuetekohaselt kaebuse esitaja rühma juhile e-posti teel. Seega, kui läbirääkimised ebaõnnestusid, oli kaebuse esitaja vastumeelsus võtta arvesse delegatsiooni suuniseid.

4.3 Oma täiendavates märkustes märkis kaebuse esitaja, et komisjonil kulus pool aastat, et vastata esialgsele eelnõule, mis esitati 2002. aasta juuli alguses, samal ajal kui väikesed märkused laekusid 2002. aasta novembri lõpuks pärast konsortsiumi ja OMSARi üleskutset. Teine eelnõu esitati 2002. aasta detsembris ja tõsiseid märkusi ei esitatud. Delegatsioonide töötajad esitasid siiski mitmeid uusi direktiive ja ettepanekuid ning mõne aja pärast muudeti neid uuesti. Oli tõsi, et uue töökava ettevalmistamise raames peeti mitmeid mitteametlikke kohtumisi, kus komisjoni töötajad tegid ulatuslikke ettepanekuid tasude võimaliku või lubatava tõstmise ulatuse kohta, kuid lõpuks otsustas komisjon selgesõnaliselt, et OMSAR ja konsortsium peaksid selle küsimuse lahendama ja jõudma vastastikkü vastuvõetava lähenemisviisini. Selleks nimetas OMSAR komitee selle küsimuse uurimiseks ning mõistliku ja praktilise ettepaneku esitamiseks. Komisjon märkis, et selline ühine ettepanek võetakse tõenäoliselt vastu. Lõpuks jõudis komitee järeldusteni, mis tõid kaasa rahvusvaheliste ekspertide arvu suurenemise 20–28 % ja kohalike ekspertide puhul 30 %, mis olid mõlemale poolele, nimelt OMSARile ja konsortsiumile vastuvõetavad. Kui need järeldused komisjonile esitati, lükkas delegatsioon need siiski tagasi.

4.4 Ombudsman märgib eespool punktis 3.6 esitatud sündmuste kronoloogia põhjal, et komisjon ja OMSAR pidasid projekti teist etappi käsitleva ettepaneku osas omavahel dialoogi ning et ka komisjoni, OMSARi ja kaebuse esitaja vahel peeti mitmeid kohtumisi. Seega ei saa nõustuda kaebuse esitaja väitega, et ettepanek lükati tagasi, andmata huvitatud isikutele õigust olla ära kuulatud.

Väidetava omavoli kohta märgib ombudsman, et 26. märtsi 2003. aasta kirjas OMSARile märkis komisjon tõepoolest, et OMSAR peaks jätkama arutelusid kaebuse esitajaga inimressursside ja rahaliste aspektide üle. Kõnealuses kirjas märgiti ka, et toimik tuleb saata delegatsioonile, kes hindab, kas läbirääkimistega menetluse alustamiseks on asjakohane taotleda komisjoni heakskiitu. Kirjas juhiti tähelepanu sellele, et kui sellise taotluse esitab delegatsioon ja komisjon kiidab selle heaks, on OMSARil õigus alustada läbirääkimistega menetlust lepingu projekti ametlikuks vormistamiseks. Ombudsman märgib, et vastupidiselt kaebuse esitaja väidetule ei osuta miski eespool OMSARile saadetud kirjas sellele, et oli olemas kokkulepe, mille delegatsioon oli välja pakkunud või et delegatsioon kiidab ettepaneku tervikuna heaks. Tegelikult ei oleks see nii olnud, sest ettepaneku üksikasjalikke finantsaspekte ei olnud delegatsioonile veel esitatud (15). 15. aprilli 2003. aasta kirjas teatas delegatsioon OMSARile, et tema 4. aprilli 2003. aasta ettepanekut ei saa heaks kiita põhjustel, mida selgitati ettepaneku üksikasjalikus hinnangus, mis oli kirjale lisatud ja puudutas peamiselt ettepaneku finantsaspekte, st tasude suurendamist ja CVde kvaliteeti. Seda tulemust arvesse võttes kutsus

delegatsioon OMSARi üles kuulutama välja rahvusvaheline hankemenetlus tehnilise abi osutaja valimiseks. Ombudsman märgib, et delegatsiooni hindamisel ei olnud midagi, millest ilmneb, et viimane käitus meelevaldselt OMSARi 4. aprilli 2003. aasta ettepaneku tagasilükkamisel.

4.5 Eespool esitatud kaalutluste põhjal ei leitud seega ühtegi haldusomavoli juhtumit seoses kaebuse esitaja täiendava väitega.

Sõbraliku lahenduse võimalus

Tema põhikirja artikli 3 lõikes 5 on sätestatud, et ombudsman peab võimaluse korral otsima asjaomase institutsiooniga sõbralikku lahendust haldusomavoli juhtumi kõrvaldamiseks ja kaebuse esitaja rahuldamiseks.

Seetõttu tegi ombudsman komisjonile järgmise ettepaneku sõbraliku lahenduse leidmiseks:

Komisjon võis uuesti läbi vaadata oma otsuse nõuda tagasi 29 306,65 EUR suurune summa kaebuse esitajalt seoses kaitsemeetme meeskonnaga, niivõrd kui see puudutab summa neid osi, mis vastavad ostetud lennupiletitele ja päevarahadele, mida maksti kümnapäevase enne asutamist.

Komisjoni vastus ombudsmani ettepanekule

Komisjon märkis, et pärast ombudsmani ettepanekut ja küsimuse lahendamiseks vajalike meetmete võtmise huvides hindas ta toimikut uuesti ja kiitis heaks ombudsmani ettepaneku sõbraliku lahenduse leidmiseks.

Seepärast arvutas komisjon ostetud lennupiletite ja päevarahadega seotud kulud ümber kümnapäevasel stardieelsel perioodil järgmiselt:

Oma otsuses (16) märkis ombudsman, et „näib, et lepingu sõlmimisele eelnev etapp oli lepingu alguses kümme päeva, kuigi ei ole selge, kas see ajavahemik hõlmas täpselt lepingu esimest kümme päeva (30. september – 9. oktoober 1999). Siiski on selge, et algetapile eelnev etapp lõppes 14. oktoobriks 1999, nagu komisjon oma vastuses märkis, et asutamiseelne aruanne kiideti heaks.

Komisjon on pidanud kaitseklauslite esimest tööpäeva (nagu on märgitud nende töögraafikutes) asutamiseelse perioodi alguseks, mis seega pikenes 2. oktoobrist kuni 11. oktoobrini 1999 (17). Seega loetakse abikõlblikeks kuludeks kokku 3 536.23 eurot (18), mis vastab päevarahale ja lennupiletitele.

Komisjon jõudis järeldusele, et ta nõustus ombudsmani ettepanekuga sõbraliku lahenduse leidmiseks. Vastavalt käesolevale ettepanekule on tagasinõutavast summast maha arvatud 536,23 EUR suurune summa lennupiletite ja päevarahade eest stardieelsel perioodil. Seetõttu oleks tagasinõutav summa esialgse 29 306,65 EUR asemel 25 770.42 eurot. Komisjon rõhutas siiski, et kui kaebuse esitaja ei soovi seda ettepanekut heaks kiita, ei ole ta valmis edasistest väidetest loobuma.

Kaebuse esitaja tähelepanekud

Kaebuse esitaja väitis, et ta ei saa kolme aasta pärast eitada, et kaebuse esitamise menetluse lõpptulemus ei olnud kaugeltki rahuldav. Kuna kaebuse esitaja tunnistas siiski, et ombudsmani

põhikiri ei võimalda tal väljapakutud sõbralikust lahendusest palju kaugemale minna, otsustas ta edasistest tähelepanekutest loobuda ja nõustus ettepanekuga. Kaebuse esitaja tänas ombudsmani tema jõupingutuste eest ja soovis teada, kellele komisjon peaks oma arveldusarve esitama.

OTSUS

1 Väidetav põhjendamatu sissenõudmine ja tagasimaksmise nõue ning veel kaks väidet

1.1 Kaebuse esitaja on juhtimiskonsultantide ettevõtte, kes koos teise ettevõttega moodustatud konsortsiumis oli töövõtjaks Euroopa Komisjoni arenguprojekti elluviimisel kolmandas riigis. Kaebuse esitaja sõnul täitis 1999. aasta augustis/septembris allkirjastatud projekti järelevalve konsultatsiooni lepingut ebaõiglaselt komisjoni delegatsioon riigis (edaspidi „delegatsioon“). Kaebuse esitaja esitas Euroopa Ombudsmanile esitatud kaebuses ja oma märkustes kolm väidet: i) komisjoni 22. jaanuari 2003. aasta otsus nõuda sisse 29 306,65 eurot kodukontori tugimeeskonna päevaraha ja piletikulude eest, mille kohta konsortsium aastate jooksul arve esitas, oli põhjendamatu; (II) komisjon näitas, et kava, mille konsortsium esitas 2002. aasta juunis ja detsembris ning taas 2003. aasta märtsis projekti teise etapi kohta, oli otsustusvõimetu ja reageerimatu; ning iii) projekti teise etapi ettepanek lükati lihtsalt tagasi, andmata OMSARile või kaebuse esitajale võimalust olla ära kuulatud.

1.2 Oma 15. veebruari 2007. aasta sõbraliku lahenduse ettepanekus esitatud toimiku analüüsi põhjal ei leidnud ombudsman eespool esitatud väidetega seoses ühtegi haldusomavoli juhtumit.

1.3 Esimese väite kohta märkis komisjon oma arvamuses, et tal on piisav õiguslik alus 29 306,65 EUR suuruse summa tagasimaksmiseks. Oma märkustes tuletas kaebuse esitaja meelde, et OMSARi 30. septembri 1999. aasta kirja koopia oli delegatsiooni käsutuses olnud üle viie aasta. Selles kirjas juhtis OMSAR kaebuse esitaja tähelepanu mitmele delegatsiooniga arutatud ja kokku lepitud küsimusele, sealhulgas kaitsemeetme tööühma kuludele. Ombudsman viis 15. märtsil 2006 läbi täiendavad uurimised, millele komisjon vastas 20. juulil 2006, jäädes seisukohale, et ta taotleb 29 306,65 EUR suuruse summa hüvitamist.

1.4 Hageja esitas 15. veebruaril 2007 komisjonile sõbraliku lahenduse ettepaneku, soovitades komisjonil vaadata läbi oma otsus nõuda tagasi 29 306,65 EUR suurune summa kaebuse esitajalt seoses kaitsemeetme meeskonnaga, kuivõrd see puudutas summa neid osi, mis vastavad ostetud lennupiletitele ja päevarahadele, mida maksti kümnepäevase enne asutamist.

1.5 Komisjon märkis oma 14. mai 2007. aasta vastuses, et küsimuse lahendamiseks on ta toimiku uuesti hinnanud ja nõustunud ombudsmani ettepanekuga sõbraliku lahenduse leidmiseks. Komisjon selgitas, et selle ümberhindamise alusel on nüüd abikõlblikud kulud summas 3 536.23 (19) eurot, mis vastab päevarahale ja lennupiletitele. Komisjon jõudis järeldusele, et vastavalt ombudsmani ettepanekule sõbraliku lahenduse kohta arvati tagasinõutavast summast maha 3 536.23 eurot lennupiletite ja päevarahade eest esialgsel perioodil. Seetõttu oleks tagasinõutav summa esialgse 29 306,65 EUR asemel 25 770.42 eurot.

1.6 Oma märkustes nõustus kaebuse esitaja sõbraliku lahendusega. Kaebuse esitaja märkis

siiski, et kolme aasta pärast ei saa ta eitada, et kaebemenetluse lõpptulemus ei olnud kaugeltki rahuldav. Kuna kaebuse esitaja tunnistas siiski, et ombudsmani põhikiri ei võimalda tal väljapakutud sõbralikust lahendusest palju kaugemale minna, otsustas ta edasistest tähelepanekutest loobuda. Kaebuse esitaja tänas ombudsmani tema jõupingutuste eest ja soovis teada, kellele komisjon peaks oma arveldusarve esitama.

1.7 Ombudsman märgib, et kuigi kaebuse esitaja ei ole üldise tulemusega täiesti rahul, on ta sõbraliku lahendusega nõustunud. Seoses kaebuse esitaja küsimusega, kellele ta peaks seoses arveldusarvega pöörduma, loodab ombudsman, et komisjon võtab lõpliku tagasinõudmise osas kaebuse esitajaga viivitamata ühendust.

2 Kokkuvõte

Ombudsmani algatusel näib, et komisjon ja kaebuse esitaja on jõudnud kaebusele sõbraliku lahenduseni. Seetõttu lõpetab ombudsman juhtumi.

Sellest otsusest teavitatakse ka komisjoni presidenti.

Sinu siiralt,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

(1) Lepingust ilmneb, et kaebuse esitaja kirjutas sellele alla 30. augustil 1999 ja OMSAR allkirjastas selle 30. septembril 1999.

(2) „Kaitsemeetme“ all viitab kaebuse esitaja oma Madalmaades asuvale tugimeeskonnale.

(3) Delegatsiooni 10. detsembri 1999. aasta kirjas märgiti, et algaruanne tuleb esitada 60 päeva pärast lepingu allkirjastamist.

(4) Sellega seoses lisas komisjon eritingimuste D lisa pealkirjaga „Tasude ja kulude kava (kaebuse esitaja finantsettepanek)“.

(5) Ombudsman märgib, et kaebuse esitaja viitas üksnes kaudselt õiguspärase ootuse põhimõttele, väites, et ta on järginud menetlust kolm ja pool aastat ning et komisjon on selle alati hüvitanud.

(6) Vt 1997. aasta aruanne, lk 22.

(7) Vt joonealune märkus 2.

(8) Kaebuse esitaja kirjutas lepingule alla 30. augustil 1999 ja OMSAR 30. septembril 1999 ning see sisaldab ka delegatsiooni juhi kinnitust (ümbersõnastatud).

(9) Finantsettepanek on koostatud 12. novembril 1998.

- (10) Hinna jaotus hõlmab kolme kirjet: i) tasud, ii) otsesed kulud ja iii) hüvitatavad kulud.
- (11) Tehniline ettepanek on koostatud 17. novembril 1998.
- (12) Vt Esimese Astme Kohtu 12. detsembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-203/96: *Embassy Limousines vs. parlament* (EKL 1998, lk II-4239, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika).
- (13) Selles kirjas olev märg „Teema“ viitas „*tulevase sekkumise raamistikule (FFAI) ülemaailmne töökava*“.
- (14) OMSAR allkirjastas lepingu lisa 19. septembril 2002 ja kaebuse esitaja allkirjastas selle 30. septembril 2002. 11. oktoobril 2002 kiitis lepingu heaks delegatsiooni juht Euroopa Ühenduse rahastamisel.
- (15) 19. märtsi 2003. aasta kirjas teatas delegatsioon OMSARile, et sel ajal koostatud eelarvetabelid olid mõeldud üksnes selle küsimuse illustreerimiseks ning neid ei saa kontrollida, rääkimata heakskiitmisest.
- (16) Otsusega viitas komisjon tegelikult ombudsmani ettepanekule sõbraliku lahenduse leidmiseks.
- (17) Summa on arvutatud komisjoni 20. juuli 2006. aasta arvamuse 1.b lisas esitatud dokumendi alusel (*osalemisleht: September/oktoober* 1999).
- (18) Komisjoni vastus sisaldab üksikasjalikku tabelit selle arvutuse kohta.
- (19) Komisjoni vastus sisaldab üksikasjalikku tabelit selle arvutuse kohta.